Năm thứ tư — N° 852 | Mỗi số 0$10 | Thứ bảy 18 Mars 1933

SUCRE CONCRÈS NESTLÉ
IMPORTÉ DE S.-M. NESTLÉ (FRANCE) PARIS
HAY DÙNG SỮA HIỆU

Đuốc nhà nam

Chủ-nhiệm NGUYỄN-PHAN-LONG
BÁO QUÁN VÀ TÒA SOẠN
72, Rue Lagrandière — Dây thép nói số 6.96
DEPOT LEGAL INDOCHINE N° 1146
Quản-lý NGUYỄN-VĂN SÂM

Hút thuốc JOB
Hay là đừng hút thuốc

VỤ XIN ĐỘC-QUYỀN XE HƠI

Mấy ai biết có cuốn sổ kêu nài

Cái mối lợi ở bốn bánh cao xu làm ngứa cho nhơn-dân chung quanh Saigon-Cholon, mấy lâu ai làm nấy ăn không sao, không một năm nay nó thành chuyện mưu mô tranh đoạt dữ lắm.

Hãng xe điển thấy xe autobus ra nhiều, có ảnh-hưởng tới công cuộc xe điển của mình đang phát đạt, vẫn lại thấy autobus là một mối lợi lớn, cho nên bấy lâu muốn có vận-động làm sao tóm thâu về mình, để mình làm chủ cả đường rầy và đường cái điện việc. Nghĩa là hãng muốn nắm cái độc-quyền autobus nội ở ấy thành Saigon-Cholon nầy, cũng như đã nắm độc quyền xe điển vậy.

Có lẽ vấn-đề nầy đem ra Hội đồng Quản-hạt đã bị Hội-đồng bác đi rồi. Song ta nên biết cái thế-lực mạnh của những công-ty tư-bổn, bao giờ họ cũng khéo nhiu-rại và vận-động cho kỳ đạt tới mục-đích mới thôi. Phải ra ngỏ nầy, cũng còn dư sức vô được cửa khác. Hội-đồng Quản-hạt bác đều xin độc - quyền của hãng xe đò, thì bây giờ hãng xin ở Địa-phương Saigon-Cholon Hãng xin độc - quyền trong hạn 10 năm.

Tuy là công-việc thuộc về phạm vi quyền - hạn của Địa - phương, muốn cho độc - quyền hay không tùy-ý, chớ có phải hỏi dân làm chi, song Địa-phương cũng muốn hỏi ý dân cho biết, nên mới bày ra một cuốn sổ kêu nài, để tại dinh Đốc-lý Saigon, ai muốn bất thuận về việc độc-quyền, thì tới kêu nài ở vô đó. Hạn kêu nài chỉ có hai tuần lễ, nay chỉ còn ba bữa nữa là tới 20 Mars thì hết hạn, thế mà trong cuốn sổ mới thấy vỏn vẹn đâu có 15 hay 16 người ký tên mà thôi.

Làm thành tức là song chịu: vậy cuốn sổ còn bỏ trắng nhiều trương kia có phải là đều dã chứng tỏ rằng nhơn-dân ở bai chân-thành nhỉ ưng chịu cho độc-quyền autobus rồi đó chăng?

Tối trọng rằng không.

Sự thiệt, những người Việt-nam hiểu biết việc đời đôi chút, đều không muốn cho công - cuộc gì trong xã-hội được có độc-quyền. Nếu có công - cuộc gì tất phải có độc-quyền mới có lợi, thì thà để nhà nước nắm lấy còn có lợi cho dân, hơn là để cho tư-gia nào. Hướng chi một mối lợi, mới việc làm gì, có thể để cho nhiều người cùng làm cùng hưởng, thì rốn để cho nhiều người cùng làm cùng hưởng, hơn là cho nó lọt riêng số một tút, không lợi ích gì. Tức như công cuộc chở khách bằng autobus ở Saigon nầy, nhà nước vẫn có luật lệ nghiêm minh, thâu được tiền thuế vạn đủ, vậy thì bất cứ tây hay nam, ai có sức làm thì để họ làm là phải, miễn là họ theo đúng lệ quan phép nước, thì thôi, hà - tất phải cho riêng một người nào hay một hội nào làm chi?

Kể cái nguyên tắc thì vậy, còn lấy hiện-tình mà xét, thì ai sẽ đến có chỗ tiếc giùm cho công cuộc của người Annam mới bắt theo gương người Pháp mà tổ - chức ra chưa được bao lâu; có chỗ buồn thay cho mấy chục chiếc xe Annam rồi bỏ đi đâu, không bị vốn liếng tiêu tan, tội cũng phải bán rẻ bán thảo, tội nghiệp. Lại còn có điều lo ngại xa xuôi rằng chúng về tay độc-quyền rồi, xe hơi sẽ lâu gần ba gặp năm, không được rẻ như bây giờ, có phải là bất lợi cho hành-khách không? Đều lo dưới không có gì chắc chắn gì; nhưng mà hai đều vừa tiếc vừa buồn ở trên, thì thiệt là cái lẽ cốt-yếu, khi ấy cho người ta không muốn cho độc-quyền vậy.

Chắc có người hỏi: — Ủa không muốn, sao không lại ký tên kêu nài với cổ số đi?

Ta nên biết rằng Địa - phương đã có chủ tâm định kiến sẵn rồi, sự bày ra cuốn sổ kia chỉ là một cách làm phụ thuộc mà thôi. Nếu là muốn để hỏi dân ý, nhưng vẫn biết trước rằng dân-ý sẽ không bày tỏ gì đâu. Dân-ý không bày tỏ gì tức là chịu đó; sau nầy cho độc-quyền rồi, nếu có chuyện gì bất toại cho dân, dân cũng không còn đều gì hay chỗ nào có thể than phiền được, thật là cái chánh sách hay.

Bảo rằng bày cuốn sổ ấy để hỏi ý dân, nhưng tôi không biết phải bao nhiêu người ký tên kêu nài vô, thì mới xứng đáng gọi là dân-ý, mới thiệt bày tỏ ra rằng dân không muốn cho độc-quyền?

Cả địa-phương Saigon Cholon có ba bốn chục nhơn dân, vậy ít nào phải có 15 hay 20 muôn người ký tên, thì mới được đa số, và sự kêu nài mới có giá trị chăng?

Than ôi! trông tới cái kết quả đó, hay là kém đi phân nữa cũng vậy, tôi cho là còn khó hơn việc người ta định bay lên Hỏa-tinh muốn phần.

Sao vậy?

(Coi qua trương sau)

Hồng-mao sẽ đổi đãi với Nga ra sao?

Quan-lại Nga phái bư các nhà máy điện, chánh-phủ Nga bắt hết thủ-phạm giam cầm, luôn dịp bắt nhiều kỹ-sư Hồng-mao nhốt khám nữa.

M. Balwin

Việc nầy xảy ra, chánh - phủ Hồng-mao lấy làm lo ngại lắm, sứ thần Hồng-mao có hỏi ông Livinoff duyên cớ vì sao, nhưng nghe ấm ớ. Ông Balwin có hỏi sứ-thần Nga ở Londres, thì sứ Tuần Nga xin lỗi!... cũng không nói.

Dư-luận Hồng - mao bảo rằng nếu Nga làm vậy, thì chẳng được gọi thương mại đối bên sẽ giết, mà không chứng tuyệt-giao về quốc-tế nữa.

NGÀY MAI
PHU-TRƯƠNG VĂN-CHƯƠNG
■ Hán học luận-đề của Phan-Sào-Nam
■ Đại-văn hào Voltaire
■ Lối văn tiểu-thuyết
■ Văn cảm hoài
■ Triết học và khoa học

Ý-kiến của dân địa-phương đối với việc độc-quyền chở chuyên

Mấy hôm nay bổn-báo tiếp được nhiều bài của độc-giả gởi đến bày tỏ ý kiến về việc độc quyền chở chuyên trong địa phương Saigon Cholon.

Vì việc nầy bổn báo kêu nài đã lâu và nhiều lần rồi, nay chánh phủ muốn biết rực tiếp ý-nguyện của dân ra thế nào nên mới đặt ra sổ kêu nài tại dinh Xã-tây.

Vậy bổn-báo xin khuyên độc-giả hãy mau mau đến đó, đi ngay lại sổ Vệ-sanh, rồi lên từng trên, thấy có sổ Công-môn phía tay mặt, xô cửa bước vào thì gặp ngay sổ kêu nài, rồi biên ý kiến mình đi, chớ đừng viết bài gởi đến các báo nữa, vì đã trễ rồi, chỉ còn có vài ngày thôi.

Tuy vậy bổn-báo cũng lựa một vài bài đăng lên đây, cho Địa-phương được biết dư-luận phần đông của công chúng về sự kêu nài nầy.

Bước Nhà Nam

Bức thư không niêm gởi cho quan Bác vật sổ chuyên « môn tại địa phương Saigon Cholon (Ingénieur en Chef des Services Techniques).

Còn không mấy ngày nữa, từ nay cho đến hồi 20 Mars 1933 thì giờ hạn định thật là eo hẹp, mà phần nhiều anh em thợ thầy các hãng, các tỷ và các sở, từ mai lên trưa, từ chiều đến xế, cứ cắm cúi, lần lần lo làm ăn, bao sao có giờ rảnh bầu bạy tỏ các đều nguyện-vọng về vụ độc-quyền vận tải bằng xe Autobus trong thời gian là mười năm.

Bằm quan lớn bác - vật, trong lúc quan lớn mở phòng tiếp việc thì chúng tôi là dân lao - động cũng phải làm việc vậy, còn nếu chúng tôi có chút ít giờ dư (nghĩa là buổi trưa từ 12 giờ đến 1 giờ rưỡi), thì thân tôi / cũng phải giấy của quan lớn đã đóng chặt rồi, thành thử anh em chúng tôi đành bỏ tay mà chịu, không thể gì yêu cầu hoặc phản kháng được, đáng tiếc thay.

Hồi thời là lúc người ta nhọc, độ khổ, cái mạn kinh-tế trăng lang, sanh em chúng tôi đã chịu muôn ngàn đều khốn khổ rồi, nay chúng tôi vì không hiểu rõ điều lệ, đành để cho hãng xe độc-quyền tăng giá lên tột bực, thì thật là bẹp bỏi và cùng vì sự bẹp bỏi ấy mà tất cả dám dân thiếu niên lao động nầy khó nỗi bao tồn sự sống vậy.

Vậy xin Quan Lớn cho phép lấn hành trên cáo báo quốc-âm từ điều ước của hãng xe điển đặng cho anh em chúng tôi hiểu rõ các ở đu lý và để hề bình vực quyền lợi của anh em chúng tôi - song đều cần yếu nhứt là từ giao ước ấy phải cho công chúng biết gấp.

N. Q. T.

Một người dân lao-động

Từ bữa 6 Mars đến đây, ban Hội-sống và ban Ủy-viên địa-phương Saigon Cholon có để cho nhơn dân một cuốn sổ tại dinh quan bác-vật tuổi chuyên-môn, song chẳng có mấy người đến ghi tên phản kháng kêu nài và bày tỏ ý kiến đặng bình vực quyền lợi, hễ tới kỳ khóa sổ rồi thì ắt nàng chẳng kịp, và chánh trong lúc ấy chúng ta sẽ chắc tưởi than vay mà giá xe mắc mỏ.

Hãng xe điển sẵng rằng quyết một viên cầu cho được phép mình vận tải mà thôi, như vậy trong khoảng 10 năm lên tiếp (bắt đầu ngày quan Toàn-quyền Đông-pháp chuẩn y bản điều tra của

(Coi qua trương sau)

Chuyện thị-phi

Câu chuyện cự tiếng ồn ào

Mấy năm nay trong thế-giới nổi lên một cái phong-trào phản - động (*mouvement réactionnaire*) khá chuẩn mới ít, mà càng ngày càng thấy trăn lan hăng hái thêm.

Ấy là cuộc chống cự bài trừ những tiếng tâm ồn ào (*lutte contre le bruit*) ở các nơi tỉnh-thành đô-thị.

Các tỉnh thành đô-hội ngày nay ồn ào thiệt. Nhờ lòng chúng nhiều những tiếng làm cho điếc tai chước ác người ta càng nhiều chừng ấy. Nào là cái xe lửa, kêu xe hơi, nào là ngựa xe máy móc chạy rầm rầm; nào là con chim sắt và vũ trên máy, nào là bóng nện sắt kêu trong các xưởng thợ. Lại còn những là chợ búa rầy rà, giấy guốc lộp cộp, vô chừng gây gổ, trẻm cắp kêu la; biết bao nhiêu thứ gây nên tiếng tâm ồn ào mà kể ra cho hết. Tuổi thì suốt ngày trên đêm, không tiếng ồn ào nọ, cũng tiếng ồn ấy kia, chẳng có lúc nào được yên lặng ấm đềm hết thảy.

Tiếng ồn ào là cái dấu tỏ của đời văn minh hay ra, gây ra, bày giờ họ lại muốn bài trừ chống cự nó đi mới lạ.

Tại sao vậy?

Giải đáp có những nhà khoa - học xét nghiệm ra rằng tiếng tâm ồn ào, làm hại cho tâm-thần trí não người ta rất lớn; mấy bịnh điên nghẽo như ho lao, loạn óc, phần nhiều sanh ra vì đó. Phần những người hai buổi đi làm việc mệt nhọc mà giấc trưa giấc tối, không được nghỉ ngơi dưỡng sức, cũng phải than thở kêu nài. Bởi vậy ở thành-thị văn-minh nào cũng vậy, mấy lâu nay người ta đều lo phản đối những tiếng ồn ào. Nhà cầm quyền thì đại-khái cấm xe hơi, bóp kèn buổi trưa và đêm khuya; cấm các quán rượu làm huyên náo quá giờ lệ định v.v... Còn mươn dân lẫn người lập thành đoàn-thể kia khác, cốt đi tuyên truyền cổ - động mọi người cần phải tránh xa những tiếng động cho được êm tịnh, đừng hay tiếng chuyện gây gổ rầy rà, làm rộn hàng xóm.

Xứ ta, thấy thành-phố Hanoi cũng bắt chước, đã khởi làm công - cuộc phản - đối nầy rồi. Vì giấc ngủ của nhơn dân, ông sẽ ra lịnh cấm gạo lắm; đêm hôm bắt cứ trong nhà người đường, ai làm ồn huyên-náo, đều bị phạt nặng. Thế là bên đêm chẳng những xe hơi không bóp kèn, máy móc phải nghỉ việc, cho đến nhà nào vợ cuồng cãi lẫy, anh em tỏ đùa, cũng là trái lịnh bị phạt nữa.

Muốn bảo bộ sự yên tịnh cho dân-cư, mà nghiêm lịnh như vậy là phải. Nhưng với tình thế riêng của xứ nầy, thì phải có một đôi thứ tiếng ồn ào nên dung nhơn trừ ra đường phố mới được, chẳng rồi thành phố Hanoi có nghĩ tới chỗ đó không?

Vì dụ anh chồng hay đi chơi đêm, hai ba giờ khuya mới về, tự nhiên chị vợ phải rầy rà gây gổ, lớn tiếng nặng lời. Sự ồn ào đó quan-hệ cho gia-tâm người ta, làm sao ngăn cấm được? Lẽ người đàn bà con giận hoài không thôi, mà đêm anh chồng kêu cửa mở vẻ, có lẽ chị vợ rầy thêm thì nhơ nhớ bên ở tai được chăng? Nếu vợ rầy lớn tiếng mà bị phạt, thì từ đây về sau, anh chồng chắc đắc thế rồi đi chơi và khuya tiêu hoài cho coi.

Còn ở ngoài đường, mấy người rồi gặp quân thổ nghịch đón đánh, bay là bị trộm cắp dựt đồ thì phải cho họ la làng với chớ, bắc họ ngăm miệng làm thinh sao? Thử nhớt có mấy câu vô-ích uổng rượu say mèm, rồi đi xe kéo không trả tiền, lại còn đánh chửi anh xe là khác, vậy thì anh ta phải ăn Bớt mà là thoặc là ở ông Cảp lên (capitaine), bầu mong đó tiền cước xe, thoát thân bị đánh là phải. Chớ gặp cảnh vậy mà làm ồn là bị phạt, chẳng phải ức thà người ta lấm sao?

Phó-Văn.

Vụ giả mạo quan lại

M. De Rocher sẽ bị giải giao về Pháp

M. De Rocher ở Pháp đất vợ con qua đây hồi tháng 11 tây rồi, tự xưng là quan-lại, đem trình giấy tờ để chờ bổ dụng. Cách lâu, việc đã bể ra, lối giấy tờ giả mạo, M. De Rocher bị bắt.

Xét ra quả tang, tòa ở đây tỉnh giải M. De Rocher về Pháp cho tòa Seine điều tra. Nhưng còn chờ hồi ý bên ấy, như được thì giải giao bị-cáo đi liền.

Nghe như chánh-phủ tỉnh đưa vợ và bà đưa con của M. De Rocher về Pháp nữa.

Tuồng Pháp-Việt bị tình đã diễn ở Paris

Vì sao cô Lucie Tài bắn thác kẻ cướp chồng mình

Vụ cô Lucie Lê-thị-Tài bắn cô Henriette Faerber ở Paris hồm 4 Mars rồi, thường ai cũng cho nhỏ.

Bắn đuổi tấn tuồng bi thảm như vầy:

Ngày 9 Mars 1928, M. Maurice Regad, 35 tuổi hiện giờ làm cho báo *Dépêche d'Indochine* và làm nhà buôn, có cưới một người đàn bà Nam-kỳ cô trẻ tuổi ở Tương-hải. Người đàn bà nầy tên là Lucie Lê thị Tài, sanh ngày 23 Février 1898, tại Luang phu Thuận. Hồi cặp vợ chồng nầy còn ở Đông dương thì hòa thuận nhau lắm. (Vì M. Regad có viết báo *Impartial*.

Nhưng hai vợ chồng phải dắt nhau về Paris là vì một câu chuyện gì ở gần đình đô. Tình ở Paris không lắm, nhưng rồi lại đã chưa mãi, là vì M. Regad có kết tình với người đàn - bà Pháp tên là Henriette Faerber, 33 tuổi làm nghề sắm tuồng cho đào hát ở rạp kịa. Hai đàng đang « dếu nhau được bảy tháng.

Henriette vừa bỏ chồng thì kết tình với Regad. Bấy giờ Regad mới nẩm bùi vợ nhỏ, quên tình tâm mẫu khi còn ở Đông-dương ấy. Bởi vậy, M. Regad mới cuốn gói ra đi hai ngày, để cùng Henriette ấp yêu duyên mới. Cập qua ngày nầy đã mướn nhà ở riêng rồi.

Cô Lucie Tài một mình bơ vơ sự khổ, bèn ra cũng đi tìm người bạn tình chi cả 1325 mà thôi, cho nên bết thấy cảo nhà nông, dữ thiếu nợ hay không đi nữa, cũng đều bỏ lỗ lã.

Sau một cuộc tranh - biện rất kịch-liệt, tiểu - ban lý-tài bèn bổ thâm ưng thuận lời thỉnh cầu của ông L basie xin triển nợ một năm cho các món nợ về lúa gạo mà thôi.

Trong khi tranh-biện, người ta thấy rõ rằng số nợ chung của cho nhà làm ruộng đến 60 triệu đồng, trong đó 35 triệu đã khai với sở cho vay dài hạn rồi. Còn ngài nhà nông thì ấn của Annam và Xitri lại khác xa với số nợ thiếu của các ngân hàng Pháp...

Lời thỉnh cầu của ông Labasie được chấp thuận cho nên đối với các công việc khác, tiểu-ban lý tài không làm gì được.

Bây giờ chỉ còn đợi coi hội đồng tỉnh, ban ủy-viên lúa gạo có thuận với lời thỉnh - cầu ấy không. Có lẽ lời thỉnh cầu ấy không đúng vững được đâu. Người ta đã tính lập ra một tổ giao-ước, trong đó sẽ lấy điều-lệ 1244 trong luật hộ ra mà dùng lại. Người ta lại còn có nhiều cái dằn-vặt khác, để đánh đổ cuộc triển nợ nữa kia mà.

Có đều chắc chắn là kỳ đại hội tới đây sẽ có một cuộc tranh biện rất kịch-liệt và phe nào chiếm được phần thắng cũng khó phải dễ dùng gì.

Ở BAN ỦY-VIEN LÚA GẠO

Kỳ đại-hội bữa 21 Mars tới đây chắc sẽ có cuộc tranh-biện náo-nhiệt

Về sự xin triển nợ cho các nhà nông, phe thuận và phe nghịch sẽ kình chống nhau kịch-liệt

Hiện giờ, ba tiểu-ban: chuyên môn, thương-mãi và lý tài đã làm xong phận sự rồi. Hôm kia đây, quan Thống-đốc Nam-kỳ lâm nghị trường ban ủy-viên lúa gạo đã mời nhóm đại - hội ngày 21 Mars tới đây.

Công-việc đâu đó đự-bị sẵn-sàng. Mấy tờ phúc - bẩm đã làm xong. Theo có ý-việc sắp đặt thì ba tiểu-ban chuyên môn và thương mãi đã dâng công xem xét từng vấn đề yếu của ban ủy - viên giao cho trong kỳ đại - hội trước và cho đã có làm tới kết luận hẳn hòi.

Còn ở tiểu-ban lý-tài, thì lại có hai phe kình chống nhau rất kịch-liệt, có lẽ bọ cãi cọ nhau gay muốn sanh rầy lắm.

Một phe cho rằng toàn thể tỉnh điền nông nghiệp đã ế có chỉ là gần thất vọng hết: mấy nhà nông thiếu nợ đến nỗi không thể cứu được chỉ là một nạng riêng mà thôi, còn phần đông thì có lúa gạo nhà cũng có thể hàn mà xôi bớt nợ và trả bớt tiền lời lần do hạn cách thức định hạn sẽ bày tỏ ra.

Phe kia thì cho rằng giá sản xuất lúa gạo (không kể liền thuế và nhiều sở thu khác) hiện giờ lên cao hơn giá bán, tỉ như giá lúa sản xuất là 1390 hoặc 1336, còn bán thì chỉ có 1325 mà thôi, cho nên bết thấy cảo nhà nông.

Cái giá 0$14 đó là cái giá giảm đã, là cái giá để toan giết chết một công-ty thứ ba kia. Hồi năm 1929, giá đầu sang mỗi lít 0$ 7, cao bao nhiêu là ở một lúc kịch-liệt lắm, khi không vậy giá dầu sụt còn 0$23, rồi 0 21, 0.20, bỗng tuột xuống còn 0.14 đó. Tuy là sở bán phá giá, bán giảm mối, giết chết cái công-ty thứ ba kia đối chia mỗ bánh sữa với mình đó, chớ trong cái giá 0$14 một lít, họ cũng còn lời mấy xu.

Nay ba công - ty nầy — không cần kể tên — tính ém với nhau, ráp lại một phe để siết hoạng mấy chủ xe hơi. Nói họ cắt cổ chủ xe hơi, chớ họ cũng còn cắt cổ nhiều người không có xe hơi nữa. Nhiều nhà thấp đèn mão-sông phải dùng dầu sáng, cứ mỗi nhà thắp đèn dầu sáng, cứ mỗi nhà thắp đèn dầu sáng, cứ mỗi tháng phải mua ít lắm là 4 lít, mà mua 4 lít thì không phải trả giá 0$19 một lít đâu, phải trả tới 0$21. Mỗi lít 0$21, 4 lít chạy thành 0$84 đó. Tính nội Nam-kỳ không, ít ra cũng có 50 ngàn nhà dùng dầu sáng như trên đó, trả mỗi tháng họ thâu vô được 42 ngàn đồng chớ phải ít lắm đó.

Họ nhập phe nhau để thừa cơ hội nầy mà xé túi mấy chủ xe hơi, bóp họng mấy nhà thắp dầu sáng, thì họ thâu lợi vô bao nhiêu nữa? Thuở chạy mỗi lít có hai xu mấy, họ lại tăng thêm 3 xu nữa, ngồi là mỗi lít dầu sáng giữ tăng lên 5 xu mấy. Mà họ chưa bị đánh thuế, thì giá tính số dầu chưa ở các kho của họ, họ lời sơ 55 ngàn đồng. Còn cái giá ấy mà tính, thì mỗi năm họ lời thêm 1 triệu 250 ngàn đồng. Vì cớ thao số dầu nhập cảng năm rồi (mình tính cho họ mỗi năm hãy nhiều đó) thì có 41 triệu 609 ngàn 100 lít. Họ lời thêm mỗi lít 3 xu, bán hết số nầy, họ thâu được 1 triệu 248 ngàn 271 đồng.

(Coi qua trương sau)

SAO NHÈ HỒI NÀY SIẾT HỌNG NGƯỜI TA?

Thình-lình dầu sáng phát giá, dầu lửa cũng tăng lên nhiều

Ba công-ty dầu sáng dầu lửa ở đây, thình lình hè nhau lên giá mỗi món ấy. Oác độc - giả đến đây nhiều tờ báo ở đây phản đối cái kiểu siết bắt cắt họng người ta đó ra sao rồi, chúng tôi có nói lại cũng là thừa. Nhưng chúng tôi xin thắp hương với các báo mà bảo rằng: *khi không lên giá dầu sáng cao quá thiệt là giục lợi bắt người, rồi tăng thêm giá dầu lửa mới là nhẫn tâm.* Phải là giá dầu lửa là nhẫn tâm đó, để rồi chúng tôi giải bày cái cớ dưới đây.

Chúng tôi hỏi như vậy, cũng như chúng tôi rập với các báo mà hỏi *cho một công-ty nào độc - quyền chở chuyên ở vùng Saigon-Cholon hồi nầy, tức là hại dân nghèo nhiều lắm.*

Nói chuyện dầu sáng, dầu lửa lên giá, mình nên xét coi tự sao lên giá? Tự thuế của nhà nước đánh. Thuế đánh, bao nhiêu và đã hồi sự đánh thuế rồi sao? Thuế nhà nước đánh cầu sáng dầu lửa tăng lít, lại chưa thi-hành luật ấy, mà hai món sản vật rất thông dụng nầy thình lình bán mắc giá, là tự mấy công-ty kia biết mình không thể không dùng hai món ấy được thôi.

Tính sơ qua cũng đủ biết đều chúng có bị đánh thuế, mấy công-ty kia có tăng thêm giá đâu? Nhưng đã thuế, thì cũng chưa đến nỗi gì. Vậy mà nhiều người của không chịu nổi thay, hoàng là khi không mà tăng giá cao quá lẽ. Hồi cuối tháng Février, dầu sáng vẫn đang bán mỗi lít 0$14, rồi khi không còn 0$17, giờ lên tới 0$19.

Cái giá 0$14 đó là cái giá giảm đã, là cái giá để toan giết chết một công-ty thứ ba kia. Hồi năm 1929, giá dầu sáng mỗi lít 0$ 7,

Do anh Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Quán Ven Đường (microfilm Thư Viện Đại học Cornell). Chủ quán Huỳnh Chiếu Đẳng.

Sự giả mạo tránh chẳng khỏi vòng pháp-luật

Bổn dược-phòng rất dày công chế ra thứ thuốc cam tích tăng cho trẻ con và có cấu chứng tại tòa Saigon.

Gần đây có nhiều người hãy ra một thứ cam tích tăng cũng giống y như của bổn-dường bán mà thủ lợi, ấy là một sự thiệt hại cho sanh mạng và hư danh giá của bổn-dường. Đã bắt đặng một người già mạo thứ thuốc ấy và Tòa Saigon đã xử một cách rất nặng nề, mới đây lại bắt đặng hiệu Tùng-thọ-đường ở Đức-hòa cũng chuyên một nghề làm thuốc cam-tích giả mà thủ lợi, Tòa Saigon mới vừa phạt nữa và đã xử hết 6 tháng tù, và bồi thường về sự thiệt hại cho bổn-dường rất nặng nề. Ấy vậy sự gian giả không thể nào tránh khỏi vòng pháp luật đặng. Từ đây về sau nếu ai còn giả mạo thuốc của bổn-dường, dầu thế nào bổn-dường cũng kiện cho đến cùng chớ không tha. và xin mấy ông làm thuốc giả mạo nên ăn năn lấy. Nhơn điệp ấy bổn dược-phòng có lời bố cáo cho lục-châu hay rằng nếu có mua thuốc cam tích tăng của bổn dường phải coi cho kỹ hiệu con bươm bướm và có một cái hình nơi góc tay trái mới là thứ thiệt. — Tiệm chánh : **Đại-Quang Dược-phòng, 27 đường Tổng-đốc-Phương, Chợlớn** — Đại-lý : **40, rue Vlénot, Saigon**

Chi nghánh : **47, Phố hàng đường, Hanoi** và mấy tiệm thuốc bắc đều có bán.

BÁN HẠ GIÁ 20 %.

Hàng Nhựt-bổn Morise

N° 70 — Bd. Bonard — SAIGON

Chén, đĩa, muỗng, tô, ly, (*đồ cổ*). Bình trà (*đồ thứ*), tách, khay trà, khay rượu, ấm nâu nước, đồ chưng trong nhà, lục-bình (*đồ cổ*). Rao câu. khô mực, dầu bạc-hà, Nhang trừ muỗi, khăn giấy, giày bô (*caoutchouc*) dù mưa v...v...

Bán sỉ và bán lẻ

TRÀ « VIỆT THÁI »

THƠM, NGON, QUÍ NHỨT NƯỚC TA NGÀY NAY

CHỦ CHẾ TẠO :

Phạm-Hà-Huyền

36 Sabourain — SAIGON

Cần nhiều đại-Lý ở các nơi, huê hồng nhiều thể lệ đã chớ bổ qua mới lợi lớn.

Người biết lo sợ

Thà người bệnh cứ kiếm thuốc nhàm chỉ (ẩ) của nhà thuốc « PHÚNG-GIA-VIỆN » mà dùng thì thấy là đặ nhứt : như là thuốc bổ đàn bà « DIỀU PHỤNG DỤC LÂN HOÀN » thứ thuốc trị cần bệnh của đàn bà con gái đường kinh không đều, đau lưng, nhức xương, đường kinh khi trễ sụt, đau bụng, bạch đái, bạch đàm, huyết bằng hay là làm như có nghẽn đau máu, bất đường kinh làm ở huyết, có khi ra hầm đen hoặc vàng trắng. Ăn uống chậm tiêu nước da vàng nếu đông thuốc nầy thì sẽ thấy chứng bịnh trễ nên khác là thường, mà ngày sau ăn ngon, ngủ được bổ khoẻ là khác.

Giá mỗi hộp là 1$00

Thuốc bổ đàn ông « TRẦN THẬN LỰC TINH HOÀN » là một món thuốc giúp cho những người trai tráng hoặc thể thao : thường hay đau lưng nhức xương thân suy yếu lao tâm, sắc dục quá độ. Di tinh ra gần cốt nhớt : mới gần đàn bà tinh khí xuất ra hoặc bởi bịnh lận thiến sức bổ dưỡng, nếu đàn ông mà dùng thuốc nầy có trong nhà thì thấy hay chứng bịnh theo tay, thật là chẳng có thuốc nào bì kịp, có mua sài cho đặng hiệu nầy.

Giá mỗi hộp là 1$50

Pharmacie

PHÚNG GIA VIỆN

95 222 đường Paris Cholon

Quảng-Đức-Tế

Dược-Phòng

60 rue de Canton Cholon

THANH-THUYẾT THÁNH DƯỢC

Huyết mạch của con người không được thanh khiết thì hình thể bình trăng xanh, nay đau thế nầy, mai bịnh thế khác. Ai tìm phải cái cảnh biết hành nầy tất đến với nhơn sanh cho gì là vạng. ?

Bịn được phòng thế chung giữ lòng cảm thế, cũng nhà nhọc tốn hao, tịa tìm nghiên cứu chế ra vị thuốc : « THANH-HUYẾT THÁNH-DƯỢC » nầy đều trị trăm bình và huyết đọa, kẻ uống vào thì thấy thân hiệu liền ; uống luôn vài lần thì bịnh dứt tuyệt. Hiệu vị đã dùng rồi đều lấy làm vui lòng và có gởi thư đến bổn dược phòng khen tặng.

Thuốc « THANH-HUYẾT THÁNH-DƯỢC » chế trị những bịnh nhứt là : Đau đầu hay ngứa. Thân thể nhức mỏi. Cho bịnh hen. Mình mẩy lở lửa, ghẻ chốc, ghẻ chàm, ghẻ ngứa, ghẻ phong. Tay chân sưng vù... vân vân.

Pharmacie DUY-NGỌC-LƯU

DENTISTE

106 rue des Marins Cholon

Phòng-trồng răng, nghề nên thông hay làm kỹ như thường.

Tính giá rẻ hơn các nơi

Mỗi ngày

Từ 8 giờ mai tới 7 giờ chiều

Chúa nhựt

Từ 8 giờ mai tới 11 giờ trưa.

LIÊN-THÀNH

Đông-Pháp sân vật cổ phần

hữu hạng công-ty

Mỗi cái ở Quai de la Marne Saigon

Từ-bổn 133.500$00

Thưa các ngài cổ-đông hay rằng : Chiếu theo quyết nghị thứ 5 của Hội-đồng Quản lý nhóm ngày 30 Janvier 1933, định mời cổ-đông nhóm Đại hội đồng kỳ, từ 8 giờ ban mai ngày 31 Mars 1933, nhằm ngày mùng 6, tháng 3, năm Qui-dậu Annam tại phân cuộc Phanthiết (Trung-kỳ).

ĐỀ MỤC NGHỊ SỰ :

1° Thâm duyệt từ báo cáo của Hội-đồng Quản-lý và của Ủy-viên về tình hình kinh nghiệp của công-ty và sự xem xét sổ sách kiết toán khóa 1932 ;

2° Chuẩn y sổ sách kiết toán khóa 1932 ;

3° Công cử một viên Ủy-viên thiệt thọ và một viên dự khuyết và định tiền bằng cho ông nào làm tờ báo cáo về việc xét xử sách khóa 1933.

4° Định sự cử Quản-lý bổ khuyết ;

5° Tạp vụ.

Vậy xin các ngài đúng ngày giờ nói trên đến nhóm.

Kính cáo

Hội-đồng Quản lý

PHƯƠNG PHÁP MỚI

Dùng đèn điện, mà khỏi trả tiền hơi

Xin chủ ý bài dưới đây thì rõ

Tiệm Bazar, tiệm Thuốc Bắc tiệm tạp hóa, tiệm Café, tiệm hớt tóc, vân vân. Muốn dùng đèn điện, mà khỏi trả tiền hơi, xin hãy làm như vầy : Mua thuốc bổ (Bác-Bửu) giá rẻ mỗi gói 0.30 với một gói thuốc xổ hiệu (Nhành Mai) giá rẻ 0$15 và một hộp thuốc dán hiệu (Con-Rắn) thứ nhỏ, giá 0$12, thứ lớn giá 0$20. Mua bổ mỗi thuốc nầy về bán lại, mỗi tháng lời ít, lắm là 5.000$ Lấy tiền đó trả tiền dán cơn đi là khác. Như tiệm có Nguyễn-thị Kỉnh, mỗi tháng được huê-hồng hơn 50$. Ai không tin đến hỏi cô Nguyễn sẽ rõ. Thuốc nầy được đồng bào hoan nghinh lắm. Hết kỳ tiệm gì, hễ treo bản thì có người đến mua liền vì thuốc được nổi danh đã lâu rồi. Diệp rất tốt và có lợi nhiều các nhà buôn xin đừng bỏ qua rất uổng. Huê hồng rất nhiều, xin do nơi Nguyễn-văn Phố boîte postale N° 63 Saigon.

Ai muốn học đờn kiểm một mình

Xin hãy mua một cuốn dạy đờn kiểm nơi tiệm cô Nguyễn-thị Kỉnh, học mỗi mình rất dễ. giá 0$17.

Phát minh được thứ máy lạ

Một phát minh được một cái máy vô thuốc rất hay, mỗi giờ có được một chàng thuốc viên nhỏ bằng hột tiêu. Giá bán 20$ xin do nơi Nguyễn-văn-Phố boîte postale N° 63 Saigon.

Tin trong nước

Saigon

Cũng là cái thói vu cáo cho người ngay

Hồm trước đây, trong Cholon, có một người cũng đã có mang cái chức Hội đồng địa-hạt với đời, nhưng đã mãn khóa lâu rồi. Ấy là ông T. không hiểu ông thù oán gì với thầy giáo X. không biết mà lại vào đơn thưa thầy giáo ấy là thi gian

Tòa xét điều thưa của ông Hội đồng T. ấy không có gì bằng cớ, nên cho thầy giáo X. là vô tội. Như vậy có phải là thù vơ oán chạ, mọi lòng tiểm vi mà hại người vậy đó.

Thầy giáo X. vì danh dự nên vừa rồi vào đón nơi quan Biện-lý kiện lại ông T. ấy, lại còn xin buốc tội ông T. vô cớ đánh đập tên cu-li nhà trường, và xui chỉ đất đuổi trường học bên nhà đi.

Nghe đâu như chẳng có đều khai như lời thầy giáo X. cả.

Mong rằng quan tòa trừng trị những kẻ vì thù vơ oán chạ, bày điều đặt chuyện, vu cáo cho người ngay như vậy cho thất nặng, để treo gương cho kẻ khác bỏ thói khốn nạn ấy đi.

■ ■

Du-côn chém lộn giữa chợ

Hồi chiều hôm kia, có hai tên du-côn chém lộn giữa chợ Bến-thành.

Không hiểu chúng nó hà với nhau về việc gì, ban đầu chúng chửi nhau, rồi một đứa rút con dao đã đâu sẵn trong mình ra đâm ngay bụng tên kia, ngã nhào mau ra có vũng.

Bên và linh hay tin chạy đến kịp nên nắm đầu được tên sát-nhơn, và cho chở tên bị đâm vào nhà thương. Chưa hay Thương tích nặng, không biết thầy thuốc cứu nổi không ?

Kiện chánh-phủ và sở Bưu-điện

Hôm kia tòa án chánh-trị (Conseil du contentieux administratif) nhóm ở Hanoi, để xử vụ M. Clerc và Mme Maréchal kiện chánh-phủ và sở Bưu-điện.

Nguyên là ngày 3 Mai 1931, tức năm kia lận, M. Clerc đi xe hơi chung với Mme Maréchal và 2 đứa con gái lên Dalat

Khi xe chạy đến cách Djiring 5 cây số, thì có một sợi dây phép nằm giữ đường quán vào bánh xe. Đầu dây phép kia lại cột cứng trên trụ bằng cây. Cái xe hơi bị dây phép quấn, mà cũng các chạy đến được vài thước nên cây trụ gãy ngã xuống ngay xe hơi làm cho Mme Maréchal bị thương nơi tay trái, còn bà thương phía tay mặt.

M. Clerc kiện đòi lại tiền sửa chữa xe, còn Mme Maréchal kiện thương.

Hôm kia tòa án chánh-trị đem vụ nầy ra xử, xét vì chánh-phủ không có định đắp gì vào việc nầy, nên bác cả hai cái đơn kiện của bà Clerc và Mme Maréchal.

●●

Hai vụ lường gạt lại ra tòa Tiểu-hình

Trần-xuân-Đang, 20 tuổi, nhờ cho quen biết với ông quản-lý tiệm cầm đồ là M. Huỳnh-văn-Bưu, gởi gắm cho, nên được ông quản lý ấy tin cậy. Nhờ sự tin ấy mà Đang đã lường gạt của tiệm đến mấy trăm đồng, cái tháng làm sổ sách mới biết. Trần-xuân-Đang bị bắt, và thú tội hết.

Hôm qua trước tòa, Đang tỏ dấu ăn năng sự lỗi lầm đã làm lắm.

Ông quản lý tiệm cầm đồ thấy Đang còn nhỏ, ở với cha mẹ, nên xin tòa xử bao-ẩc Đang phải chịu lấy trách nhiệm việc của con làm. Nhưng tòa xét ra thì Đang không còn ở chung với cha, nên bác lời xin của tiên cáo và kêu án Trần-xuân Đang một năm tù, nhưng cho hưởng án treo.

●●

Vụ lường gạt thứ hai là Trần-văn-Nam, giữ tiền cho một nhà hàng kia, và thâu tiền của người ở rồi không giao lại cho chủ.

Tòa phạt Trần-văn-Nam 6 tháng tù.

●●

Tiệc mừng giám mục Nguyễn-bá-Tòng

Cha Tòng được tháng chức Giám-mục, ấy là một người Annam theo đạo Thiên-chúa mới được chức lớn ấy. Những người theo đạo đối với cái tin vui lấy làm vui mừng lắm, như họ Tândinh

Sớm mai ngày 19 Mars đúng 9 giờ họ Tândinh sẽ thì một việc mừng cha Tòng đã danh dự hồi trường của họ được tháng chức Giám-mục tại nhà số 248 đường Pellerin Tândinh

Cholon

Xe hơi cán người rồi chạy luôn

Hồm 16 Mars vừa rồi ở Gueden có một cái xe hơi cán chết một người, rồi chạy luôn.

Nguyên là bên nhà ga Goden cũ, có một cái xe hơi đậu đó, xe ấy của M. Bầy Hiền.

Lúc bấy giờ có một cái xe hơi khác ở trên Saigon chạy xuống vừa tránh cái xe hơi của M. Bầy Hiền thì cán nhằm một người cỡi xe máy ở đầu kia đi lại cùng vừa lách ra khỏi cái xe của M. Hiền.

Hồi ra thì người cỡi xe máy đó là Xã Được. Cái xe hơi con người rồi thì chạy luôn không ai biết số gì cả. May sao M. Bầy Hiền lấy xe rượt theo bắt lại được. Xã Được bị trong thương ấp tức người ta chở lên nhà thương, nhưng không bao lâu thì xã Được chết.

Xã Được có bọc theo mình 700 đồng đem đi trả cho kỉ canh-nông, nhưng than ôi, khi bị xe cán ngã xuống đường, lẽ bất lương nào thừa lúc lộn xộn rinh mất số bạc 700 đồng ấy trong túi chỉ còn có một xu nhỏ thôi.

Cán người rồi chạy luôn, thật là khốn nạn, mong rằng quan tòa trừng trị những kẻ ấy cho thật nặng, để làm gương cho những kẻ khác, sau nầy khỏi gây gổ nơi theo nữa. Còn quan bắt lương nào lấy 700 đồng của xã Được đó, lại càng nên nã bắt cho được mà trị tội.

●●

Luc-Tỉnh

MYTHO

Mừng ông Võ-quang-Nghiệp đặng cấp bằng Ban Biện

Mới đây tôi nghe tin mừng : M. Võ-quang-Nghiệp cựu hương cả Vàng-quới (An-hòa) Mytho, mới đặng cấp bằng Ban-biện phó tổng Hòa quới (Mỹ tho) hồi tuần từ lóc.

Vì tính trí kỉ tôi xin cùng hàng gọi là mừng bạn đồng tình thăng rất xứng, cùng mừng bạn từ đây hoạn lộ êm chèo, quan trường nhẹ gót.

Bối với công dày nghiệp cả của ông bạn, thiết tưởng từ quan trên cho chi hương cả trong làng Vangquới, còn ai là chẳng biết cho ông bạn tôi mình hồi hàng cùng phận sự từ khác nhỏ cho đến chức hương cả cũng trên 12 năm trời. Ông bạn đồng tình thăng quan thì thiệt là xứng đáng lắm.

Võ thành Liên.

■ ■

Bac-ky

HANOI

Không giấy thuê thất phải giả điên

Cách nay chừng vài tháng tình tuần cảnh Hanoi, có xét quán thuê một người mà không có giấy sự bị bắt giam, nên giả điên. Nào đè người linh cùng cự bắt, đem về giam.

Có bốt cũng tưởng tên ấy điên thiệt, nên cho nhốt chung với những kẻ có bình hoạn tâm thần. Nằm chung với bọn tâm thần bị ba tháng cách cực khổ, chịu không nổi, nên người ấy phải hết điên. Vừa rồi vừa giáp mặt ông cò ma thừa rằng : Tôi tên là Nguyễn văn Chân 22 tuổi quê quán làng Đông-thôn, phủ Hoằng-Hóa, tỉnh Thanh-hóa (Trung kỳ) ra Hanoi kiếm kế mưu sanh đã ba năm, nay nhưng vì năm nay nghèo quá, đóng thuế thân không nổi. Hôm trước gặp linh xét, tôi bèn giả cam để khỏi bị bắt giam, không tránh khỏi. Nay tôi đã bị giam chung với người tâm thất hai ba tháng rồi cực khổ quá, tưởng cũng đã trả nợ đư sổ thuế thân rồi, xin ông tha cho về làm ăn.

Chưa biết ông đã tha cho người giả cam ấy về chưa. Ai nghe chuyện nầy tưởng không khỏi mỉn cười được mà tưởng ai cũng lấy làm đau đớn kẻ nghèo nàn khổ sở.

CÂY NHÀ LÁ VƯỜN

THUỐC NAM THUỐC NAM

Ai nói nước ta không có vị thuốc ?

Ai bảo thuốc Nam không hay ?

NAM-THẢO-ĐƯỜNG

ở số 105 đường Alsace Lorraine, gần tiệm cầm đồ cũ Saigon

Có thầy chuyên-môn thuốc Nam, đã tìm kiếm góp nhặt các sắc danh-sơn thảo mộc, đem về bào chế theo phép vệ-sanh, và phối hiệp với thuốc bắc, ăn chứng lập phương rất hay phong thổ. Chuyên trị nhứt là các chứng ban

Thuốc ho, thuốc điều-kinh chỉ dái, tiêu độc, (thuốc xổ) tiêu ban, v. v. Quý-vị chiếu-cố lại tiệm hay mời đi công đặng.

BẢN CHIẾU MỚI HÀNG VỀ NHỮNG MÓN BÁN LẺ — XIN MỜI QUÍ KHÁCH ĐẾN SẼ BIẾT

« AU JAPON »

66, rue Vlénot, Chợ-mới — Saigon. Tél. 665

HÀNG BUÔN CỦA NHÀ

DAINAN KOOSI

NHẬP CẢNG — XUẤT CẢNG

BÁN SỈ — BÁN LẺ

BÁN ĐỦ THỨ GẠCH BÔNG BẰNG KIỂU GIÁ RẺ

Annam mới có thứ một lần nhứt

Chuyện lạ đường rừng

536 người mà có 1 tên

Vừa đọc qua cái tựa trên đây hẳn bạn độc giả đã là một chuyện trùng tên ở Âu-Mỹ Nhưng không. Câu chuyện sắp thuật ra đây mà chuyện bên Nam.

Từ năm 1922 đến nay, ta thường thấy lưu hành khắp trong Đông Pháp một phương thuốc xổ đàm rất là linh nghiệm. Xin nói mau rằng thuốc ấy tên thiết là « Thuân Nguyên-Tề », hiệu « Đồng hồ trái quít 9 giờ »

Hơn cả triệu người dùng nó đều lành mạnh, vì vậy mà danh tiếng lẫy lừng, đến đâu đương bao cùng đều khen tặng là 1 vị tiên dược độc nhứt vô nhị !

Hiệu thuốc đã có cầu chứng nơi Toà. Sau lưng bao thuốc có đóng con dấu và dấu hình cầu ông Trần-phấn-Chân ở Mỹtho mới là thiệt hiện

Có đề bán rất nhiều nơi nhà buôn danh tiếng Nguyễn-thị-Kỉnh ở chợ mới Saigon. Hễn đương dược cả thảy 536 nhà đại lý lãnh bán rộng có một thứ thuốc xổ « Thuân Nguyên-Tề » ở khắp ba kỳ Nam Trung-Bắc.

Chủ nhơn kế nghiệp và đại-lý độc-quyền

Trần phấn - Hùng

Propriétaire, avenue d'Arles Mytho

Thuốc bột

Trị các chứng bịnh đau trong ruột

Bộ máy tiêu-hóa rất thất của người ta nếu có rối bị bịnh là gì con người mình quyết suy kém làm cho cái bao tử cảm đậu yếu xác vận động nên đồ ăn không tiêu được. Bởi đồ ăn ở trong bao tử nên sanh ra sốn lắt bắn quằn đau rốt đau bụng.

Đau bụng có nhiều chứng : đau bụng nết, đau ngang mún đau bụng bắn đau bụng kết! đau bụng gò có cục, đau bụng hot vân vân.

Mấy chứng bịnh đau trong bao-tử đau trong ruột vừa kể trên, ai đã bị phải mua la trị nếu để lâu ngày nó mọc mục ở dạ dầy, hoặc thái ruột thì rất nguy hiểm khó chữa. Bịnh nầy phát ra mấy ngày trước, xin hãy nài mua cho được phương thuốc gia truyền hiệu « ĐỨC TRỌNG » của người Annam bào chế, mà nhìn cho kỹ cái chữ « Ngọc sao nhánh-có chữ chứng nơi tòa thương mãi Saigon đem về uống trong dải lần thì thấy đâm bịnh ?

Nam phụ, lão ấu đều dùng được. Ly thai, mỗi gói giá 0$60.

Có bán nơi cửa hàng Nguyễn-thị-Kỉnh chợ mới Saigon, Bên Sport đường Cadenet Gocong, Phạm-ngọc-Thạch Institution, Chợlớn.

Nhà thuốc đạo-đức

Hiệu « Bạch-Liên »

Nhân « Bông Sen »

Thuốc « Lôi nguyên vô sanh » của bổn hiệu trị các chứng bịnh suy nhược của ông ông : Thân hư, bạc đái đêm, đau lưng mỏi gối, mất đi hào quang, ăn uống không tiêu, khí lực bèm sụt. Dùng trong vài ngày thì tinh thần hăng vượng, đàm cam đoàn thân hiệu.

Thuốc « Khôn điều hoàn của bổn hiệu sửa máu huyết của đờn bà rất hay đường kinh trồi sụt, hoặc ít lắm hoặc vàng bạc đơn, ăn uống không biết ngon. Dùng đến thì rõ sự hiệu nghiệm.

Thơ từ xin gởi cho M. Phạm-ngọc Thố Instituteur en retraite à Chau doc Cochinchine.

Ai muốn làm đại lý xin gởi thơ thương nghị. Có bán tại nhà : M. Nguyễn văn Mười 85 Rue Marchaise Saigon.

— M. Trần văn Tập 226. Armand Roussean Cholon Mme Nguyễn văn Đã 8 ruelle Dariès Dakao. M. Ng.-v. Tỷ Sécrétaire du crédit Agricole Can tho. M. Nguyễn ngọc Thái Commerçant à Rachgia. Pháp-Nam Được Phòng à Canton Bazar Trường-Xuân Quai Piquet-Phnom Penh.

LE-VAN-VINH

Diplômé de l'Ecole Nationale d'Horlogerie de

Besançon

90 A Rue d'Espagne — SAIGON

(Angle Cattinat-Espagne)

●●

BÁN và SỬA các thứ đồng hồ nhỏ lớn. Cũng lãnh sửa các máy nhỏ như là : Compteur kilométrique — máy hát — máy chụp hình — máy đánh chữ, vân vân...

●●

Có bán đồng-hồ rẻ cho tiện kẻ mua (từ 3$ chi 6$ tùy xét được tốt).

DẠY HỌC ANGLE

Một cô đầm làm giáo-sư bên Trung-quốc, mới qua tới Saigon, chuyên dạy chữ Anh và Pháp. Ai muốn học đến nơi Bảo quản.

Nhà Lá Vườn

Có đề bán nơi cửa hàng Nguyễn-thị-Kỉnh chợ mới Saigon, Bên Sport đường Cadenet Gocong, Phạm-ngọc-Thạch Institution, Chợlớn.

Lời rao vật

LỜI RAO

Phố mới sửa lại rộng rãi và sạch sẽ giá thật rẻ, từ 18$ sắp lên. Xin đến nơi hãy hỏi Vạn-quốc Tiết Kiệm số 28 đường Chaigneau Saigon.

TIẾNG TÂY VÀ QUẢNG ĐÔNG

Ce qu'il faut retenir pour parler et écrire correctement le français giá 0$50. Tôi học nói tiếng tây một mình, tác giả Trần-văn-Mãn, cựu giáo-sư trường Henri Rivière, giá 0$80. Hoa-ngữ chỉ-nam, dạy học tiếng Quảng-đông rất rành, có chữ hán, chữ tây chữ quốc-ngữ, giá 1$0. Tôi học nói tiếng Quảng-đông một mình, bộ 2 cuốn 1$00. Quảng-an tân biên 1$50. Ở xa thêm tiền cước 0$30.

Tin Đức Thư Xã

17-35-39 Sabourain Saigon

AI CÓ SẴN BẠN ?

Chúng tôi muốn mua sẵn nếu đầu ai muốn bán xin đến thương lượng tại hãng savon Việt-Nam, 40, Quai du Cambodgé — Cholon.

MUỐN MUA CÒ ?

Muốn mua nhiều cò, gởi thơ và có phát đóng dấu rồi, xin do nơi M. Laralle Cantho.

KÍNH CÙNG QUÍ KHÁCH

Tàu Lée Nam của Annam chạy đưa hành khách nơi đường Mytho-Camau hôm 10 Mars 1933 một chuyến rồi, không chạy nữa là tại đường ấy có nhiều khúc sông cạn, còn tàu Lée Nam lường sâu phải đậu chờ nước thì bất tiện cho hành khách.

Nên phải nghỉ ít ngày chờ tàu mới trăng lường, làm rồi sẽ đem ra đưa rước qui khách luôn luôn như tàu của khách trú.

AI MUỐN ???

Mua, Bán, Cầm, Thế, Đất, Nhà, Phố tại châu thành Saigon ?

Vay Bạc có phải tốt thế chăn (Tra hypothèque) ?

Ai có việc chi bỏ rồi, xin viết thơ hỏi thăm : M. Trần-mạnh-Nhân, Ecole Centrale de Commerce. 47, Rue Vassoigne (Tandinh) Saigon thì được vừa lòng.

TRINH-THÁM TIỂU-THUYẾT

NỖI ƯC, TÌNH OAN

TRỌNG-NHƠN *dịch-thuật*

CHƯƠNG THỨ MƯỜI

Thiên ha vậy theo anh ta trông cho anh ta có làm trò gì vui không, nhưng anh ta cứ lẳng quán đứng gần cửa cái mà thôi. Đến mười giờ rưỡi anh ta mới bỏ đi chỗ khác, Khi ấy hai vợ chồng Bố-Gia và Mỹ Linh đã tới. Thiên ha bu lại gần cửa rất đông để hỏi thám Bố Gia về vụ mất trộm. Bố Gia ở vào hạng người không đeo đồ trang sức chi hết.

Chỉ có nàng Mỹ-Linh là thiên ha đêm ngó hơn hết: Nàng ăn cực kỳ trang-lệ chẳng thua gì một bà công chúa. Giữa mùi thơm ngào ngạt trong mấy căn phòng trước ánh đèn sáng rực bao giăng, cái vẻ đẹp của Mỹ-Linh dường như một đóa hoa khôi mới nở. Tóc đen mượt như huyền, gương mặt trắng như phau tuyết, cặp mắt lóng lánh như lượng sóng thu. Hiết từ bao giờ đến bây giờ, Mỹ-Linh chưa hề được cái kiểu diệm tu chuốt hoàn toàn như vậy. Khi bước vào đình ông Lac-Viên, Mỹ Linh thì cặp tay cô mình cô Bố-Gia lại lo chen lấn thiên ha để kiếp chỗ ngồi cho xứng đáng với phẩm cách con người nghiêm nghị.

Lúc bấy giờ trông tiệc mới bày ra đã thử trò chơi. Tiêu thiều nhạc trỗi nghe rất êm ái. Người đến xem như hội Tần-vương, qua qua lại lại, nhôn nhơ áo đỏ áo xanh thêu rồn kết vàng. Hột xoàng lóng lánh trước ngực bâng phu nữ như mấy đạo hào quang, nào môi son, nào má phấn, xa trớp hương xông mà thơm nực nội. Thiên ha mê dôm ngó các bực hương trời sắc nước ấy mà quên phức ánh hề kia đi. Anh ta lại đứng nép đuôi kệt một cái cửa sổ để rình xem một cặp trai tơ gái lứa đương bắt cặp nhau thiếu nỗ. Cặp ấy là ai Tục à Cần Minh với Mỹ Linh vậy. Cần Minh lấy làm khoái chí vui cuối hôm hở. Khi nghĩ nhà mùa, Cần Minh kể miệng qua Mỹ Linh nói chi không biết nên ra chiu âu yếm lắm. Mỹ Linh thì lóng tai nghe, bỏ tuy không nói vui mà cũng chẳng tỏ dấu chi là bất bình; lâu lâu nàng lại ngó một cái có khi lại chúm chím cười.

Tên hề nghĩ hiểm rằng:

— Thôi rồi, thằng Cần Minh đã đi đến cái khốn kiếp nầy nó muốn ở hề tên mình mà

qua ta đoán không lầm. Ưa mà đi, tại sao Mỹ Linh nghe nó tán mà cô cứ lẳng mà vui vẻ thế vậy kia. Nay cho Vân-Y không có đó. Nếu có thấy chắc thấy phải đỏ gheo lên mà chớ.

Nói tới đây, anh ta lại ẩn mình ở sau đi tới mà người có tuổi tác và ăn mặc trang hoàng lắm. Người ấy nói:

— Tôi chớ mộ, tên hề đẹp tên hề [illegible] ức là ông Thanh long gì đó.

Người kia bèn tiếp:

— Nhứt là Tài cần thận chẳng tên nghề không.

— Hà-trước cứ yên tâm, tôi chẳng quên lời dặn đâu.

— Được vậy thì tốt lắm.

Rồi mấy người đó ở đó. Tên hề cơm [illegible] thì cặp trai gái kia [illegible] Anh ta tức cười [illegible]

— Trời bây có giỏi đi đâu thì Mỹ Linh và bà Bố Gia.

Gia đi có lẽ [illegible] Bố Gia, Nguyễn hà Bố Gia bị đông người nước nhà khó chơi nên đã kiếm chỗ mà mà nhiều bà người nơi nơi khoanh vô mà thoản khoái, có rồng nhiều thứ cây trái. Bà hầu có Mỹ Linh bên tả có Tương Xuân ăn mặc rất sang trọng. Tên hề kiếm được bà Bố-Gia anh ta bèn kiếm chỗ ẩn núp mình có hơi bàn cho cho biết. Đến bây giờ, Mỹ Linh ra đang [illegible] bực, nàng hãi một cái [illegible] ngồi gần ra trông cảnh mà hãi, mắt thì ngó xuống đất. Bà Gia thì nghiêng mình qua [illegible] Tương-Xuân ngồi mà nói chuyện. Hai người mặt mày [illegible] Linh, nhưng lâu lâu lại [illegible] lo lắng sợ sệt dường như [illegible] gì quên trong lầm [illegible] Cần-Minh thì núp trong căn [illegible] gần đó để dòm lén Mỹ-Linh và bà Bố Gia.

Tên hề bèn nghĩ thầm rằng:

— Thôi, cũng là tấn tuồng [illegible] qua điền lại đặc chớ gì. Tức quá, nếu ta ở được đàng sau mấy cây bông đó thì ta chắc nghe chúng nó nói với nhau những gì. Miễn nghe được ít tiếng cũng đủ đoán ra hết công chuyện.

(CÒN NỮA)

TÂM-LÝ ĐOÀN-THIÊN TIỂU-THUYẾT

Biết ai tri-kỷ ?

(Tiếp theo và hết)

Bên cạnh nhà Hùng-Cự, có hai vợ chồng thầy Sâu Hạnh ở. Thầy sâu Hạnh còn trẻ tuổi, vợ thầy mới có trên hai xuân-thu. Một hôm nọ, nhằm ngày lễ Mộng Triệu, thầy Sâu Hạnh cũng ở nhà mà Hùng-cự cũng được nghỉ làm việc; tiếc 9 giờ mai, bỗng đâu có cô thiếu-nữ đến nhà thầy Sâu Hạnh. Hỏi ra thì cô thiếu-nữ ấy là bạn gái của vợ thầy Sâu ta. Một cô thiếu-nữ ăn mặc theo lối kim-thời, cổ vấn khăn sạt, tay cầm bép đầm, chưn đi giày cao gót, mặt đôi phấn mỗi thoa son, nói năn đi đứng dạn dĩ, cô thiếu-nữ ấy là ai? chư độc-giả cũng chẳn nên biết tên của cô làm chi, sau nầy sẽ rõ.

Khi cô thiếu nữ bước vào nhà thầy Sâu thì bấy nầy Hùng-cự đương nằm trên cái võng nơi hiên nhà mà đọc một quốn tiểu-thuyết bằng pháp-văn. Hùng Cự nghe tiếng giày lọp cọp kế một mùi thơm đưa vào hai lỗ mũi, Hùng-Cự ngạc-nhiên liền đề quyển sách trên ngực ngó đến trước thấy cô thiếu-nữ mà trong trí không yên... Hùng-Cự cầm trở lại quyển sách đường như chú ý vào trương sách, nhưng hai lỗ tai vẫn mở rộng để lòng nghe cô thiếu-nữ trò chuyện với vợ thầy Sâu.

Sau khi cô thiếu nữ lui gót, thầy Sâu Hạnh cáng cất cớ chạy qua bên phố Hùng-Cự mà nói với Hùng Cự rằng:

— Cô đó biết chữ Pháp và hay xem nhựt trình lắm, chẳng có muốn tôi giúp cho thầy.

— Tôi sợ quá, nhựt là tôi sợ đờn bà tân thời lắm.

— Sao vậy?

— Họ sẽ làm cho đàn ông chúng tôi khổ lắm nhiều lắm.

— Cũng tùy theo người, chớ có gì thầy phải sợ cho lắm.

— Từ khi tôi thôi vợ trước rồi tôi buồn quá, tôi không phải vì thương tiếc vợ mà buồn, nhưng vì thấy cảnh gia-đình đìu hiu mà buồn. Tôi cũng muốn gặp được người đờn bà có thể làm tri kỷ mà tạo lập trở lại cái gia đình của tôi và cùng với tôi mà làm đôi việc ích chung với đời.

— Cô nầy cũng được, cô biết chữ, ăn nói trôi chảy, chắc là tâm đầm ý hiệp với thầy lắm.

— Tôi đâu có biết chắc được.

Cách ba ngày về sau, cô thiếu nữ lại đến nói chuyện với thím Sâu Hạnh nữa. Thím Sâu bèn mời Hùng-Cự sang nhà, và mở đường cho thiếu nữ và Hùng-Cự chuyện vãng nhau.

Hùng-Cự mới đem chuyện «tiểu thuyết», chuyện «phụ nữ» ra nói, cô thiếu nữ cũng hỏi đi đáp lại một cách tự do, không chi e lệ cả.

Hùng-Cự được hội đàm với cô thiếu nữ một lần, trong lòng chứa chan tình cảm và và hy vọng!...

Cô thiếu-nữ ta mới tỏ bày cho Hùng Cự biết mình là người thức thời, có học vấn, Hùng-Cự cứ vẫn tin theo và ước mong cho được gần cô mà kết tình tri kỷ đặng cùng nhau đảm đương một đôi công việc hữu ích cho nhơn quần xã-hội.

Hốt ôi! Hùng cự đã vì cái ảo vọng tri kỷ mà mắc vào bẫy ái tình một lần nữa rồi!

Cách hai tháng sau, một đêm hát giáp hội.. tại rạp hát xã tây, người ta trông thấy Hùng-Cự đi trước có đèo theo sau một cô thiếu-nữ tân thời!..

Cô thiếu nữ nào đây? Có phải là bạn gái của vợ thầy Sâu Hạnh chăng? Chắc là phải rồi. Thật vậy, Hùng Cự và cô thiếu-nữ đã cùng nhau sum hiệp một nhà. Mấy tháng đầu Hùng Cự hân hoan hớn hở, tưởng rằng từ đây được bước lên con đường hạnh phúc đã tìm một người tri kỷ; Nào hay đâu sau tháng về sau, ai trông thấy Hùng Cự bao giờ cũng nét mặt đâu đâu hỏi ra thì quả nhiên, cái người mà Hùng Cự tưởng là tri-kỷ chính là người đã gây lắm điều rắc rối trong gia đình Hùng Cự. Hùng Cự thất vọng, không thể dùng dằng dự dự, bèn gạt lẽ mà chặc đứt sợi giây duyên chắp nối, hầu khỏi ân hận về sau.

Một ngày khác, người bạn của Hùng Cự, — Người đã cùng Hùng Cự chuyện trò ở vườn thú, — đến chơi mới hỏi Hùng Cự như rằng: Bạn đã tìm được tri kỷ chưa?

Hùng Cự đáp lại một câu gọn gàng:

— Ôi! Biết ai tri kỷ!

— HẾT —

Hoàng-Tâm

Con rắn chín đầu

Của thứ bịnh phong tình mạnh cho lành tận rọc và không lại mình đặc thì với thứ bịnh cho thái kỳ gởi cho M. Đinh-Thanh-Hằng à Saïgon (Vinhlong) thì sẽ có đủ phương đối chứng tri bịnh tận gốc và được nhơn gởi Centre Remboursement.

Ở Saïgon có gởi tại hiệu: Nguyễn-thị Kính.

Kiếm tiền

Thưa quí ông, quí bà ở xứ ta
Hãy giúp mua nội hóa của nước nhà
Thật hàng tốt của đồng bào mới chế ra
Ấy là savon Việt-Nam ta
Giặt không mục đồ, trắng trong mượt tuyệt
Bọt lại nhiều,
Xin có bác mua dùng mới hay, ấy là lời nói chân, có sai
Vậy mau giúp nhau mỗi lớ nước nhà của xứ ta là nội hơn mới chế ra
Vậy ai đừng có bỏ qua. Việt Nam là hiệu savon ta
Tốt thay đặt biệt, khó đâu bì kiếp
Giá rất rẻ thay, mua đi bán lại
Có lời không hại.

HAY LẮM THÚ VỊ LẮM!
Xưa nay chưa có

Sẽ ra đời cuốn Kỳ thế trương Ba sách có thể bằng hữu quốc-ngữ.

Xin Quí ông, Quí thầy, nên có một cuốn Kỳ-thế trương Ba để trong nhà, lúc nào quí ông, quí thầy, thừa nhàn, giở ra xem chơi cho vui, cho biết cuốn cờ ấy thấp trước giúp vui quí ông, quí thầy sau giúp sức cho chúng tôi.

Rất cảm ơn.

N. B. — Ai muốn mua hãy là trử bán-lẻ lại thì có huê hồng nhiều xin do nơi Mr Ng-văn-N°. 114 Rue Bourdais à Saïgon.

Bắt nó lại! Bắt nó lại

Người ta có bán mỏ bàn mà là Nguyên-tinh. Vậy phải coi giữ nào, kẻo nó dẫn lấy ra người mà cướp mất. Muốn bắt nó lại khỏi phương phải mua hàng hiệu là ống thuốc số 10 TINH của hiệu ĐỨC THOÀI ANNAM. Thuốc nầy trị bịnh cho mấy mỏ mà [illegible] nông cũng, thì [illegible] đều công nhận là [illegible] hiệu, chẳng nhiều dịp tuyệt đâu thái ngang lưu, hơn mà gần có yếu ớt mê thôn trong mình cho nên bỏ mọi việc vậy, mà lại đó thêm thả trang kiện tinh thần là hoạt khoái khoái sung sướng lắm.

Giá mỗi ống 1 $ 00

Có bán tại cửa hàng có Người thị Kính cho mấy Saïgon. M. Phương Thế Instituteur Chaudoc — Bạn Minh Nhơn et Phan thiết (Annam — Nữ [illegible] bán trong cho và các [illegible] Vinh lợi Gocong.

MỞ RỘNG HẢNG THÊM

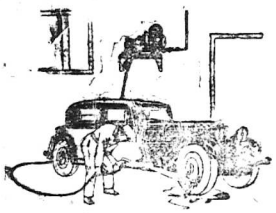

Rửa bằng máy - Car-Washer »

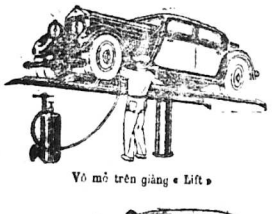

Vô mỏ trên giàng « Lift »

Đánh bóng bằng máy

công việc càng ngày càng nhiều trong lúc khuyến bách ấy là dầu đặng hoan-nghinh

« Hãng STATION của ông [illegible] có mở trong [illegible] số A Bảng nầy. Ấy là lớ của ông BANS có việc bán dầu của ông PASTA ANG PETROLEUM, ở SAIGON khi ngài đến vắng bổn [illegible]

HÃY LÀM CHO MÌNH CÁC QUÍ ÔNG ĐẶNG BỀN CHẮC LÂU DÀY VÀ ĐỠ TỐN TIỀN MUỐN SẮM SỬA XE CỦA QUÍ ÔNG.

Mướn mỗi tháng là $ 10.00

STATION-SERVICE AUTO-ACCESSOIRES
63 bis, Boulevard Bonard SAIGON
MAISON DIDIER 31, rue Pellerin, Saïgon

Continental

là nhiệu VỎ XE HƠI
VỎ XE KÉO
VỎ XE MÁY
Cao-su đặc xe ngựa
Vesse e Saïlon
« ASSOCIATION »
COURROIES VENTILATEURS cho các thứ XE HƠI
của người Đức (Allemand) chế tạo ra có tánh chất đặc biệt. Lâu mòn, không trơn, không trợt, chẳng hề sổ bậy.
SAIGON-AUTO
Ets TANG QUANG BÍ
Đại lý độc quyền ĐÔNG DƯƠNG
10-24 Amiral Roze Saïgon

NỘI VẬN-QUỐC TIẾT-KIỆM

Hãy hiệp bần nhà tanh Phép, Dưới [illegible] tiết kiệm sau lần Chánh phủ Đông [illegible]

Vốn 1.000.000 hạng Thương-Hạt 5.000.000 phổ thông đã đóng tất [illegible]

Muốn lấy nhà. Muốn lấy ta bần, [illegible] dành tiền cho con [illegible] học [illegible] cho hội Vạn-quốc tiết kiệm.

[illegible] đồng mỗi tháng góp 3 đồng [illegible] đồng mỗi tháng góp 8 đồng, [illegible] đồng mỗi tháng góp 2 đồng.

Mỗi tháng đều có [illegible] nếu [illegible] ra [illegible] lấy nguyên [illegible] Cần nhơn [illegible] hàng [illegible] Hội trả đã [illegible] và được [illegible] 13.53 [illegible] của Hội.

Thường tôi sẽ gởi sách cắt nghĩa rõ [illegible] cho ai muốn mua [illegible] mua mới.

Nên trở [illegible]

Bán đồ đồng nhơn người [illegible] đồng tìm muốn [illegible]

ECOLE PRATIQUE DE COMMERCE
UNION STÉNOGRAPHIQUE SUISSE AI MÉ+PARIS
7 Rue René Hémard Saïgon TÂN-ĐỊNH

Chuyên môn dạy các khoa Thương [illegible] Đánh máy, Chữ tắt Pháp-văn, [illegible]

Trường khoa chữ tắt bổn trường [illegible] LESSAP Đại học song [illegible] Saïgon lấy hàng cấp bằng tắt [illegible] bằng cách viết thơ. Mỗi năm [illegible] thi tại bổn trường:

Cours de 20 mois { Bản Diplôme secondaire
Cours de 30 mois { Bản Diplôme Commercial
Cours de 90 mois { Bản Diplôme supérieur ou professionel

[illegible] Bản Diplôme de l'enseignement [illegible] Paris, Chef Service de [illegible] de Saïgon de Commerce [illegible] Expert Comptable [illegible] Tribunal de Commerce de Saïgon

Ets ĐỖ-NHƯ-LIÊN
110 Rue d'Espagne 110

Bán đồ đồ phụ tùng xe hơi
Bán đồ đem bán giá rẻ hơn nơi khác

91 R. d'Espagne 91

Cho mướn và sửa máy viết (machine à écrire) có trở bán đồ đồ phụ tùng về nghề máy viết. Bán đồ sơn thiếc, môn rất đẹp. Khắc con dấu làm một bìa đá cẩm thạch. Biết tiếng, chắc bình xô đá vô thau. Làm médaille chữ nổi giống theo bản tây làm.

Mme Nguyễn-thị-Kỳ
SAIGON
Cùng quí khách quen biết

Quí bà quí cô ai có huyết bạch chiếu kinh kỳ trễ mục. Bịt đường kinh (tử huyết) khi ra ít khó chịu, lành ra nhiều chứng bịnh nói không cùng.

Xin mau đóng thuốc BIỂU KINH BẠCH ĐÀI hiệu «ÔNG-TIÊN» của ông Việt-Nam y-khoa học-sĩ Tổng-văn-Viết gồm chế nổ tuyệt bịnh (chắc như ấy, tôi dám làm cam đoan) đồng thường mãn huyết trở nên tốt đẹp thật mát mẻ.

Tôi vì thấy trăm ngàn người khen tặng, nên lập tức xin làm đại-lý khắp Đông-pháp hầu giúp ích cho chị em quen biết. Khi trời lúc nắng nóng trở trở em thường có bạn trái nóng mà mang nên cho nó đóng thuốc hồ giải nhiệt và THỐI-NHIỆT TÁN cũng hiệu nầy, trong 10 phút đôn nhỏ bịt lỗ (không sai). Có đủ bán lẻ các thứ thuốc đặc mấy nơi bán thuốc Annam trong Đông pháp và các gare xe đường.

Muốn ai mua lẻ xin làm đại-lý do nơi tôi:

Thuốc THIÊN-THỜI của Pharmacie NGUYEN-VAN-TRI ở Mytho chế ra đã cứu được nhiều người bịnh có CULA thiệt thoa tiếp thêm đừng cho vọp bẻ, thì mười bịnh không trật một. Dám cam đoan.

CÂU CHUYỆN TẠI HỘI TRÍ TRI HANOI

Những sự kỳ-quan trong vũ-trụ xét thấy tại nước Nam

Tối 16 Février, tại hội Trí-Tri (Hànội) ông Nguyễn-Công-Tiểu, chủ-nhiệm Khoa-học Tạp-chí có nói chuyện về những cái lạ trong loài động vật thực vật do ông xét thấy tại nước Nam. Chúng tôi lục đăng dưới đây bài tổng-thuật ấy, cốt kết quả công khảo-cứu của ông Tiểu trong 6, 7 năm, để các bạn độc-giả được biết.

Năm 1924, tôi được cái hân hạnh ngồi đây nói chuyện về những sự kỳ quan trong vũ trụ; chốc đã chín năm rồi, hôm nay tôi lại được cái hân hạnh ngồi đây, cũng nói chuyện hầu các ngài về những sự kỳ quan trong vũ trụ. Trong thời gian ấy hội quán hội Trí-Tri có thay đổi: xưa kia là một căn phòng chật hẹp, ngày nay đã thành một chốn diễn đài rộng rãi. Việc khảo cứu của tôi bấy về những sự kỳ-quan minh-mông trong vũ-trụ, nay tôi xin nói đến những sự kỳ quan ở đất Việt-Nam mà thôi.

Kỳ quan là gì? — Là lạ mắt, là vì hiếm có, vì khi trông thấy là vì khác thường, cả đời chỉ trông thấy một đôi lần.

Những sự lạ mắt mà tôi sắp đem hiến các ngài đây, không phải là chuyện hoang đường, trò qui thuật cảng không phải là danh sơn, thắng cảnh, chỉ là những sự lạ xét thấy ở trong loài động vật và loài thực vật ở nước Việt ta.

Những sự lạ trong loài động-vật

Chưa nói, chắc các ngài cũng có thể đoán được rằng con vật mà tôi sẽ nói đến trước nhất hẳn là con rùa hộp, có hàng vạn người xem, đã được một tờ báo khởi hài ở Hà-thành tương hình ra mình rùa đầu người và đặt tên «rùa Nguyễn-Công-Tiểu». Nó khác rùa thường ở cái yếm nó động đậy được, khi gặp hoạn-nạn hai mảnh đóng lại, đầu đuôi chân trước, chân sau, đều co cả vào trong bụng, thật kín như bưng dù có vật nào mạnh vuốt sức mạnh đến đâm cũng không tài nào mở được; quăng xuống nước, nó không chìm, duy có đốt lửa nào lưng thì hai cái cánh cửa thiên tạo tức là hai mảnh yếm, mới từ từ theo đường ngang ngực mở ra, lựa như có bản lề vậy. Con rùa ấy chúng tôi tìm thấy ở triền sông Hắc-giang gần đình lụy Hòa-bình. Xét nó thuộc về loài rùa đất, họ Emydidae Pyxidea. Hãy con rùa thế nầy chắc có ngài muốn hỏi: tại sao trời lại sinh ra như thế? Xin trả lời rằng theo thuyết «tru thắng liệt bại» thì phàm giống vật nào bắt cách thủ thân vẫn chưa tuyệt chủng.

Như con rùa hộp tính trường nơi có lâm loài ác thú hay ăn thịt rùa, nếu nó không có cách thủ thân như thế thì chẳng loại nó còn đâu mà lưu truyền được đến ngày nay.

Chẳng những chỉ loài rùa hộp có cách thủ-thân mà thôi đâu các loài côn trùng, điểu thú đều có.

Như loài sâu gọi là Phyllie (Phillo) hiểu sắc mà giống y như lá cây lá, đến nỗi người ta rằng là hóa ra sâu. Tôi có bắt được mấy con ở Liên-sơn, ở Tam-đảo ở Chapa, ở Hoành-sơn. Ấy nhờ được hình sắc ấy mà chúng nó lẩn mình vào trong đám lá cây, chim sâu không bắt được, chúng nó được thoát thân.

Như loài sâu gọi là Phasmide trông hình sắc chẳng khác gì những cái cành cây khô, nhờ có thứ mà tâm thân yêu ớt, chẳng có khi giới đề phòng, cũng sống đời nọ sang đời kia.

Con chim rẽ run, lông lựa màu bùn lẫn lút ở nơi bờ ruộng nhà đi sân có tình mất lắm mới thấy, đó cũng là con chim có cách thủ-thân.

Con cá lớn bơn đẹp như tấm lá sắc giống mầu phù sa, cá đời nằm được đáy sông, những loài giết cá có ngủ qua cũng chẳng thấy đâu, có thể thì giống lớn bơn mới còn đến ngày nay.

Con rồng-đất một ngày thay không biết mấy mươi lần sắc, cốt để lẩn mình vào màu hàng mỏ đất, đồng lá, nóc đá, rễ cây, cũng vì lẽ thủ-thân.

Những loài vừa kể trên kia cách thủ-thân theo thể hữu, có nhiều loài dùng cách thủ thân theo thể công.

Như loài cá mực, có bọng đen ở trong bụng: mỗi khi gặp loài cá khác đuổi theo, nó bèn phun mực làm đen xỉ vùng nước, khiến cho quân thù chẳng trông thấy gì đành phải lăng đi đâng khác, thế là cá mực thoát thân.

Con cây hương chẳng kém gì con cá mực, mỗi đêng lấy mực pha cho đen nước, mỗi đêng lấy xa hóa lẩn khi trời đêm mùi hôi đi xa, làm cho con vật khác ghê sợ, chẳng dưỡi bắt làm gì.

Con cá-cuống lại còn gớm ghê hơn con cây hương. Ở trong ức nó hai bầu «thơm» chứa một thứ nước vừa cay vừa đắc; mỗi khi có con vật nào chực bắt nó bèn nhả ra mấy giọt nước làm cho mất con vật ấy phải tối tâm, không còn trông thấy nó đâu mà bắt nữa.

Cách thủ thân của loài vật đủ là khôn khéo, đến như các bậc tổn chủng loại của loài vật mới tại lý kỳ.

Trong loài rệp, kỳ sinh ở cây hồng, cây tre, những con cái mỗi năm có mấy lần không chồng mà đẻ, các nhà động vật học gọi cái hiện tượng ấy là parthénogénèse. Trời đông rét mướt, loài rệp đực, vì không có cành để mùa ấy nên không lưu tồi, những nó có rễ cái ẩn nhờ, bởi lẽ ấy việc giao kết đành phải gián đoạn. Nhưng nếu để việc sinh sản cũng gián đoạn xuống cả mùa đông thì qua đến mùa xuân cộn đâu là loài rệp cái mà nối giống đời sau. Ông Tao bèn phú cho rệp cái mà cái đặc tính là không phải rệp đực cũng đẻ trứng sanh con nhưng những con sanh không có như thế đều thuộc về giống cái cả. Bao giờ hết đông sang xuân, khi trời ấm áp, bấy giờ rệp đực mọc cánh bay đến rệp cái, lần lần tính cuộc vui vầy, từ đó sanh con hai bề [illegible] đực nữa [illegible]

Loài rệp không chồng mà đẻ, những loài đều thật con mẹ cũng là giống đực giống cái cả, mỗi con đều tức là một rệp sống. Xét ra con nào cũng có cả âm vật và dương vật, tuy để cho mỗi giống để được lưu truyền.

Con rươi, lại khác hẳn, đực riêng, cái riêng. Cách sanh sản cũng nó thật là oái oăm. Xuốt một năm trời, con đực, con cái in no ngủ kỹ ở dưới đất, sợi lên «tháng chín đến mười, tháng mười mồng năm» mới đứt mình ra làm hai đoạn. Đầu của con đực chứa lắm tinh trùng, đoạn đuôi của con cái chứa nhiều trứng nhỏ những đoạn đầu ấy ngoi lên mặt nước. Những con rươi mùa phơn phớt hoa đào, đầu là con cái, những con sắc xanh nâu tím, ấy là con đực. Con cái ngoi lên đứng trên mặt nước, thành thoảng để trứng ra hai bên mình, con đực hễ trông thấy trứng thì biết ngay tinh trùng ra để làm cho trứng nở. Trứng nở ra mới vật trôi như «chong-chóng» ở giữa có một vành tơ. Vật ấy chẳng bao lâu lớn thành con rươi nhỏ như sợi tóc, đó như là hồng, ăn những loài thấy trân mà sống.

Cho không một cái nhà ngói

Một miếng vườn gần một mẫu có trồng đủ thứ cây trái, mương liếp rào đạo bẩm hết ở tại lối đầu cầu Bình-lợi (Gia-định).

30 vườn nầy đáng giá 30000, mà nay chỉ định giá có 25000 lại có cho không một cái nhà ngói mới 3 căng cất chính giữa nơi vườn nầy.

Thiệt là hết sức rẻ.

Ai muốn mua xin đo nơi:

Nguyễn-văn-Kiêm
48 Rue Vannier — Saigon

Huê Đà tái thế

Đôi lời thành thật tôi xin mách bảo cho đồng bào rõ: nay ai phải dương mang bịnh trĩ, bất kỳ lâu mau, nặng nhẹ, hãy mau mau đến tại đường Thầy binh số nhà 213, tại Cholon, nơi ấy có ông lương-y tên DIỆP-SHUE-HUNG dùng cây mươi bữa thì khỏi lo tiền nhiều tốt còn. Tôi đây phải bình nói trên đây trong ba bốn năm trời, hết thảy Tà tốn thảy Nam đều có hiệu nghiệm.

May nhờ có người bạn chỉ dẫn vào cầu ngài chữa trị, nay đã lành mạnh như xưa. Nay tôi không biết lấy chi hầu đền đáp ơn ngài cho xứng đáng. Nên mạo mách bảo cho đồng bào như ai đến cho chữa trị rồi thì trong 1 tháng người đều lành mạnh hết cả trăm.

Nguyễn khắc-Tường
82 Bd Bonnard Saigon

CHỐNG VỚI NẠN KINH TẾ

0°32 0°32

Sữa bò nhãu xanh, bảo kiết tinh khiết và ngon nhứt. Đã gửi được chịu cho nhà nước trong năm 1933, cho các đại-học đường nhà Bảo-sanh nhà thương con nít, nhà phước-thiện Các tiệm lớn toàn khắp Đông Dương đều có bán.

FREXOR

2 rue Mac-Mahon — 48. Quai de Belgique. Tél. 229

« Thái-Bình Học-Điếm »

10, 10 bis et 12 Rue de Verdun (Saigon)

Bãi trường: Ngày 21 Janvier 1933

Tựu trường: Ngày 2 Février, nhằm mùng 8 tháng giêng Annam. Bổn-trường chuyên dạy thi «BẰNG-CẤP TIỂU-HỌC và SƠ-HỌC». Lãnh dạy học trò con trai và con gái trong bốn lớp từ lớp Ấu-học (Cours Enfantin) tới lớp nhứt (Cours Supérieur). Học trò con gái có dạy học MAY, VÁ, THÊU, rốt JOUR, BRODER, theo kiểu kim thời một tuần lễ hai buổi.

Mỗi ngày, bãi học có người đưa học trò về tới Ngã ba Cho-đũa (Angle Verdun et Testard),—tới ngã tư chùa Cà (Angle Lareynière et Amiral Rose) và tới ngã ba Nhà máy Huyện-Sĩ (Angle Frère Louis et Frères Guillermet).

Học trò ở xa muốn ăn cơm buổi trưa, trường lãnh nấu. Tiền cơm mỗi tháng 3500.

Ban đêm, từ 7 giờ tới 9 giờ, có lãnh học trò trai và gái ngoài trường nhà-nước muốn học thêm đăng thi BẰNG-CẤP TIỂU-HỌC và SƠ-HỌC cho chắc đậu. Dạy ròng ba khoa chánh: Dictée, Rédaction và Calcul. Mỗi trò một tháng 3500.

Rượu « Bổ Huyết » của hiệu: KHƯƠNG-LỢI

NÊN LƯU Ý

Rượu thuốc:

1· Phong thấp
2· Vạn-ứng Trật đả
3· Chưởng-tử

của hiệu KHƯƠNG-LỢI đều dùng toàn những vị thuốc thượng phẩm mà bào chế ra.

Nếu ai lâm nhằm bịnh 1· Phong-thấp; 2· Té ngã, sưng bầm, trật trẹo gân cốt, 3· hoặc muốn cầu tự; nên dùng các thứ rượu trên đây sẽ thấy công-hiệu.

Bào chế và bán tại:

Khương-Lợi & Cie

N·35, rue de Paris, Cholon
Giây thép nói số 377

N· 35 Rue de Paris, Cholon, là thứ rượu bổ hơn hết

P. S. Bổn công-ty có bán xà savon «Kiệt-Xương» thật tốt hơn nhiều, dùng ít mà hơn savon hiệu khác.

BÊN: XỨ BRÉSIL

Vườn nuôi rắn lấy nọc để làm thuốc

(Tiếp theo và hết)

Thường thường người bị rắn cắn không biết là bị giống rắn gì, nên chỉ quan thầy biết chất độc gì đâu để lo phương cứu chữa, bởi vậy nên chỉ cần phải coi răng của nó ở nơi thịt đã cắn mới biết là giống rắn gì, vì mỗi giống rắn đều có mỗi thứ răng khác nhau. Khi mà quan thầy biết giống rắn nào cắn thì cứ lấy thuốc thuộc trị về giống rắn đó mà chích cho người bịnh.

Cách lấy nọc rắn. — Một người đi ngang qua cái hố, hễ bước lại gần cái bồn cỏ của rắn ở. Người ấy cầm nơi tay một cái vậy có cái móc sắt nhỏ nơi đầu vậy. Người ấy bèn đập trên mặt đất làm cho cỏ cây rung động; loài rắn mới chạy trốn khắp chỗ, có một ít con rắn nổi đóa ngước cổ lên vác móc qua lại ở cách xa người ấy vài bước.

Người ấy tay trái cầm cái móc đi thẳng lại móc con rắn gần lên, kế đưa tay mặt ra chụp sau đầu con rắn mà giữ thẳng ra trước, khi ấy con rắn mới vùng vẫy đập đuôi giữa không trung, miệng hút gió và đánh lưỡi kêu rung rỏng.

Người ấy bèn xách con rắn vào quan thầy, quan thầy đem ra một cái ly nhỏ, người ấy mới bấm ngón tay cái và ngón tay trỏ ở nơi mạch cổ nọc, mỗ con rắn bèn mở toác kế nọc độc tuông ra. Quan thầy hứng lấy hết, không bỏ một nhỏ nước.

Con rắn biết rằng mình mất thế-lực bèn treo xuống trên cành tay người ấy đem bỏ trở lại chỗ bồn cỏ nuôi rắn con rắn thoát khỏi tiên chay trốn.

Quan thầy ở miền ấy mới rằng, không phải tại viên chỉ ko bào chế thứ thuốc giải nọc rắn mà còn nuôi loài thú giết rắn nữa.

Có cái bồn cỏ khác, trên ấy có những con rắn đen rất xinh nằm khoanh lại phơi dưới ánh sáng mặt trời.

Khi quan thầy lại gần, có một con rắn chạy lại cọ mình vào ống chưn quan thầy. Quan thầy bắt bỏ nó trong bàn tay và quỳ xe trên đầu nó. Con rắn [illegible] ra hết [illegible] cái hồ [illegible] Con rắn ấy không có làm gì hại hết, ấy là con Musuranna là kẻ cứu-địch của loài rắn độc. Con Musuranna muốn giết một con rắn độc nào thì quấn nó mà siết cho nhỏ sau rồi lấy ra mà ăn ngon lành.

Viện Instituto Butantan muốn giống rắn rất có ích ấy trong cả chỗ nhỏ mà rồi động cho người ta biết trong nó mà dưng dưỡng nó.

Jean Gérard Fleury

TUSSOR *thiệt mịn*

tơ ròng mới dệt giá rẻ hơn hết

Bán tại:

NHÀ TƠ-LỤA

70 rue Vannier — Chợ cũ — SAIGON

Lời rao

Chúng tôi nghe có một vài tiệm làm savon ở Mytho và hạt khác mua thùng cả savon Việt-Nam về không bài nhãn in bốn phía thùng để vậy đựng savon của mình mà bán ra cho các tiệm.

Vụ ấy làm thiệt hại cho chúng tôi, vì nhiều tiệm tham lời để vậy mua bán ra nói là savon Việt-Nam.

Xin quí khách phải coi chừng những điều xảo trá ấy.

Và xin mấy tiệm làm savon ra bán dận người làm công của mình đừng đùng thùng cả của hãng chúng tôi, vì vị tình đồng nghề nên chúng tôi bỏ qua. Nếu từ ngày nay sắp tới mà chúng tôi hay rằng cón làm như vậy thì chúng tôi phải kêu chứng và đem lên tòa xin bồi tiền thiệt hại cho chúng tôi.

Nay kính cáo
Chủ hãng

Lời nơi ai?

Cùng tính sanh đôi, ai ai lại chẳng mong cho con chau đăng ăn chơi lành mạnh.

Nhưng nếu sanh con mà không biết cách nuôi con, để cho con châu phải bịnh hoạn và chết non ấy lỗi bởi kẻ đứng làm cha mẹ.

Như vậy rồi tôi nhớ đi lục-tỉnh, ghé thăm ông bạn tôi là M. Nguyễn-văc-Khóc, mới hay rằng 3 đứa bé của ông Khóc vì bịnh ban nóng lành mà phải thiệt mạng cả ba. Thật một việc đáng thương tâm. Khó chi ông bạn biết cách đề phòng, tiêm cho được Chi-linh-Tán mà cho 3 đứa bé của ông bạn uống có đâu đến đổi. Thuốc nầy hay lung lắm, đứng đến ai cũng cho là thần được. Các chứng ban nóng lạnh, hay khóc đêm ít đó buồn bã, nắng thuốc nầy nội trong ba gói là công.

Chi linh Tán, có bán thấp các nơi, các gare xe điện từ Bình tây đến Tuồi đầu Một, chỉ có 0$12 một gói.

Ai ở xa xin viết thư cho Madame Nguyễn thị Khuê góc chợ mới, Saigon.

THIÊN-THUYẾT CỦA PHỤ-NỮ TÂN-VĂN — N· 36

TRINH-THÁM TIỂU-THUYẾT

AI LÀ THỦ-PHẠM?

HOÀNG-TÂM *dịch-thuật*

CHƯƠNG THỨ HAI

— Làm sao được? Tôi là người có tội, bị án tử hình làm sao đã giấy tờ mà làm phép bổn thân.

— Được chớ sao không, vì ông ra khỏi biên giới nước Pháp rồi, ông đã đến địa phận Piémont rồi, ở đó việc cưới hỏi dễ lắm.

— Được vậy sao?...

— Phải!... Hễ có một ông cố-đạo thuận cho hai bên hiệp nhau ông bèn biên vô sổ cưới nhà thờ và làm cho hai bên cái giấy chứng nhận từ ấy về sau hai người ăn ở khăn khít nhau không bao giờ dị nhau hết. Thôi để khi nào ông đi tôi sẽ đi theo đem gởi cho một ông cố đạo quen biết với tôi, rồi ông cố đạo ấy sẽ giúp cho ông và cô Mộng-Anh làm phép hôn thú.

Minh-Trực, Mộng-Anh và Bá vô bên đi thẳng đến Turin. Đi được khúc đường ghé một cái quán để ăn uống. Ăn xong, Minh-Trực trả tiền cho chủ quán, bỗng đâu cô Mộng-Anh vùng la lên:

— Đó... Minh-Trực.... Ngó coi.

Kế Mộng-Anh đưa cho Minh-Trực một tờ nhựt trình chữ tây, rồi đưa cách hai tuần lễ rồi của một người hành khách nào bỏ quên trên bàn, Minh-Trực xem đọc:

« Hai tay chủ-động cuộc biến-động ở Montaignac đã bị xử tử rồi . . . . . »

— Cha tôi lên pháp trường rồi! Tôi là con gái mà không được gần gũi cha tôi trong cái giờ vinh hiển ấy, thì đau đớn biết bao nhiêu. Thôi tôi không đi đâu xa nữa. Tôi muốn bây giờ chúng ta phải trở về.

Minh-Trực hoảng hốt không biết liệu sao.

Suy nghĩ một lúc lâu bèn bảo Mộng-Anh rằng:

— Bây giờ mình đã có thai rồi mà đôi ta chưa làm phép cưới, nếu trở về xin sở bà con chúng hạn biết đến thì xấu hổ cho mình lắm. Bây giờ cần phải đến đó mà xin cho được giấy chứng nhận hôn-thú của ông cố đạo rồi sẽ hay.

Mộng-Anh nghe nói vâng lời Minh-Trực rồi cùng nhau dắc ra đi.

■■

Tại nhà Bội-Nông, ông Minh-Hồng và bà Ích Vân ở lại để chăm nom Ích Vân. Ích-Vân bất tỉnh nhân-sự mấy ngày, sau lại ăn dần thì lại.

Hôm 17 tháng 11, bỗng đâu cô Minh-Trực, Mộng-Anh và Bá vô đến nhà Bội-nông.

Ông Minh Hồng không cho Minh Trực miễn mặt Ích Vân vì sợ Ích Vân xác động mà nguy hiểm cho tánh mạng. Ông bảo [illegible] khiết biên giới nước Pháp, khi ấy có cậu Duyên. Duyên bèn [illegible] ra ngoài đường, cậu Duyên hỏi:

— Bây giờ thầy trả lời sở bà con chúng hạn biết đến thì xấu hổ cho mình lắm. Bây giờ cần phải đến đó mà xin cho được giấy chứng nhận hôn-thú của ông cố đạo rồi sẽ hay.

— Tôi cũng đi vậy, tôi xin ông cho chỉ tôi ở lại đây.

— Thôi được. Bọn bây hãy đi đi.

Cậu Duyên mới nói rằng:

— Đến chiều nay Mạc-Tiên sẽ làm lễ thành hôn với Bằng Chi.

Minh Trực bèn dò hỏi chỗ [illegible] báo thù Mạc-Tiên mới nghe Minh Trực bèn nói:

— Để tôi đi kiếm Mạc-Tiên mới chịu.

Cậu Duyên cần và nói rằng:

— Không được đâu. Chúng nó là bọn khiếp nhược, chúng nó đã cho người bắt ông, chỉ [illegible] trong mấy ngày gì cả viết thơ, hễ [illegible] đem giấy đến Mạc-Tiên cho [illegible]

Kế Minh-Trực viết một bức thư niêm lại giao cho cậu Duyên đem cho Mạc-Tiên. Bên nơi thư trong nhà Mạc-Tiên đương vui vẻ thành hôn vì bức thư [illegible] nên ra buồn rầu rắc rối. [illegible] thuật tiếp khoản trên:

Mạc-Tiên mới dắc cậu Duyên ra ngoài đường, cậu Duyên hỏi:

— Bây giờ thầy trả lời sở Minh-Trực thế nào?

Đứng trả lời gì hết. Hãy giờ em cứ dẫn qua đến cho giáp mặt y đặng qua nói chuyện với y.

— Không thể được, vì họ sợ người điểm chỉ lắm.

— Vậy thì em không tin qua nữa.

— Mà không được đâu ông.

— Em phải biết rằng có phải qua cất giấy cho ông Ích-Vân ở đâu.

— Không đâu tôi tin rằng ông không làm điều thất hại ấy. Nàng cũng không thể dẫn ông đến Minh-Trực được đâu.

Mạc-Tiên mở trong tài ra một miếng giấy đưa cho cậu Duyên và nói:

— Đây là bằng cớ để chứng minh lòng thành thật của qua.

— Bằng cớ gì đó?

— Ấy là nào thư chính tay qua viết nhờ nó mà cha qua mới giúp cho Ích-Vân thoát [illegible] Coi vậy đủ biết qua có ý làm hai ông Ích-Vân đâm.

Giá lúa

Ngày 15 Mars 1938

LÚA

(Mỗi tạ 68 kilos)

Gocong	1.60	Omon	1.48
Bentre Bair	1.61	Cairang	1.46
Bentre	1.53	Thot-not	1.48
Mytho-Tanan	1.58	Longxuyen	1.42
Cai-Lay	1.50	Chaudoc trung	1.27
Cai Bè	1.50	— Bo	1.27
Vinhlong	1.50	Tanchau	1.17
Bakê	1.50	Sadec trung	1.4.
Can-Chong	1.52	— Bo	1.17
Cang-Long	1.52		
Travinh	1.52	CAO MIÊN	
Bai-xau	1.55	Battampang	1.52
Bachieu	1.55	Banam	1.45
Rachgia	1.57	Soairieng	
Phuyiong	1.57	Lôc do	1.1.

GẠO

M , tạ 60 kilos

Gạo N° 1	25 °/, tấm		
Gạo N° 2	40 °/, tấm		
Tấm 1-2		2.00	
Tam 3-4		1.80	
Cám trắng		0.75	
Cám lức		0.20	
Bao lúa vo		10.50	
Bao gạo		21.50	

TÀU TỚI

Pháp lại

Cap Varella	18 Mars
Chenonceaux	24 Mars
Forbin	19 Mars
Kouangsi	31 Mars
Lecoce du Listo	31 Mars

Ở Tàu và Nhựt về

Aramis	31 Mars

Ở Bắc và Trung-kỳ về

Jean Laborde	21 Mars
Adeo	20 Mars
Claude Chappe	19 Mars

TÀU ĐI

Qua Pháp

Le Porthos	20 Mars
Adès	22 Mars
Jean Laborde	24 Mars

Ra Bắc và Trung-kỳ

Forbin	24 Mars
Cap Varella	22 Mars
Claude Chappe	23 Mars

Qua Tàu và Nhựt

Kouang-si	25 Mars
Chenonceaux	2 Avril

Đi Java

Albert Sarraut	18 Mars

Đi Singapore

V. Volkonovom	19 Mars

Dầu săn phát giá

(Tiếp theo trương nhứt)

Vậy là bắt đầu, họ công ở giá dầu lửa nữa (4 năm nay cũng thêm thấy họ v 1 sau lời quá mà không để ý ; lấy giá dầu lửa, họ làm tuyệt bại cho biết bao nhiêu dân nghèo ở xứ mình đây. Vì hầu hết hai phần ba dân số Nam-kỳ đều dùng đèn dầu lửa.

Cũng như dầu săng, cứ mỗi lít họ gộp chung tiền thuế (mà nhà nước chưa có đánh thuế đó) và tiền tăng thêm là 5 xu rưỡi. Tính ra một năm họ bán 24 triệu lít số nhập cảng năm rồi), thì họ lời thêm 720 ngàn đồng nữa. Ở số nhập số lời quá bội cũ và đầu sáng dầu lửa, phe nầy lời có *hai triệu đồng*. Tính sơ vậy thôi, chớ các tiệm Hoa-thương nhỏ ở tỏa hẻm khắp nơi, mua dầu lửa về, chúng còn bán tăng lên vài xu mỗi lít nữa kia. Vậy thì lợi nhiều lợi ít, lợi lớn lợi nhỏ ai ai cũng thủ lợi được, cũng kiếm tra đồ *thừa thuế nặng*, mà siết bần siết bọng đám dân nghèo một cách nhẫn tâm quá.

Chúng tôi nói bình dân dầu lửa cao quá giá thường là thôi bớt lời, nhằm tăm là vì dân nghèo ở Nam-kỳ ta cần dùng dầu lửa thô. Mà gặp hồi nguy nan như vầy sống dở chết dở như vầy, họ cũng, « làm thế lật bỗ bao, cạy gỡ cho được mới nghe ; ai nghèo túng, mặc kệ miễng họ đầy tủ thì thôi.

Chúng tôi bắt rằng dầu có nói gì đi nữa, dầu có kêu ca ầm ĩ họ thế nào đi nữa, họ cũng ngo tai giả điếc, « co dầu rút cổ » vẫn » thây kệ mình. Họ được lợi nhiều là thỏa nguyện rồi, họ có chịu để chút nhơn - tình với ai ; nghĩ con buôn mà ! Bất vậy, mình tăng thêm nói với họ nữa, mà sau quay qua nhà chức - trách, tuần tuần kêu ca, rằng mình không thể cho làm mỗi cho bọn tư-bổn chia xẻ hoài như vậy. Phải, than thở với nhà chức trách mình mà thôi yêu cầu với nhà cầm quyền xử sẵy can thiệp vào mà thôi.

Những chỉ ra nơi, họ có tính hội hiệp nhau thành đoàn-thể, để phản đối với thói gục lợi nầy chánh hãy không, họ có tính hỏ có công-ty nào khác đứng ra tại ấy bão với công-ty ấy mỗi nơi, bán cho họ mấy trăm lít sẽ giảm giá phải chăng cho họ không thì mình không biết. Có đến đó người có chúng mình đây nữa trông, mong ở chánh-phủ mà thôi.

Đành rằng trên đường thương-mãi, món hàng bán sao tùy ý mình tiệm, mà hạn hàng muốn mua hay không thì cũng tùy ý của bạn hàng. Người ta bán hàng thì phải kiếm lời chớ. Nhưng một sản vật thông-dụng sẵn yếu cho đầu xứ nầy, như dầu lửa đầu sáng thì cần phải bán giá rẻ, chỉ lấy lời ít mà thôi. Nếu muốn lời cho quá lớ, bóp thắt dân bình dân, thì thế nào chánh-phủ công xét tình cảnh của dân mà can thiệp vào, làm tôi bọn gục lợi bất chánh. Vì đã có luật đành rành rõi ; bất nguy nan như vầy, mà mỗi việc chỉ, dân đều bị can phần hết thảy thì chịu làm sao cho thấu.

Chánh-phủ can-thiệp vào, tức là tỏ cho ai nấy biết rằng chánh phủ muốn chống cự lại với sao khỏi-Loáng, muốn cho dân khỏi lý nguy nan hơn nữa vậy. Mong thay ! !

Triệu-vương

Những số Quốc-trái Đông-pháp xổ trúng mà chưa lãnh tiền

Các số đương lên 100 đồng

(Tiếp theo)

9
9
9

đúng rồi mới biết : **DẦU-THIÊN-HOÀ** nhãn-hiệu «CON-NAI»

MỚI THẬT LÀ DẦU TRỊ ĐẶNG BÁ CHỨNG

của nhà thuốc Thiên - hoà - Đường, 208 rue des Marins, Cholon

Hãy hút thuốc điều hiệu

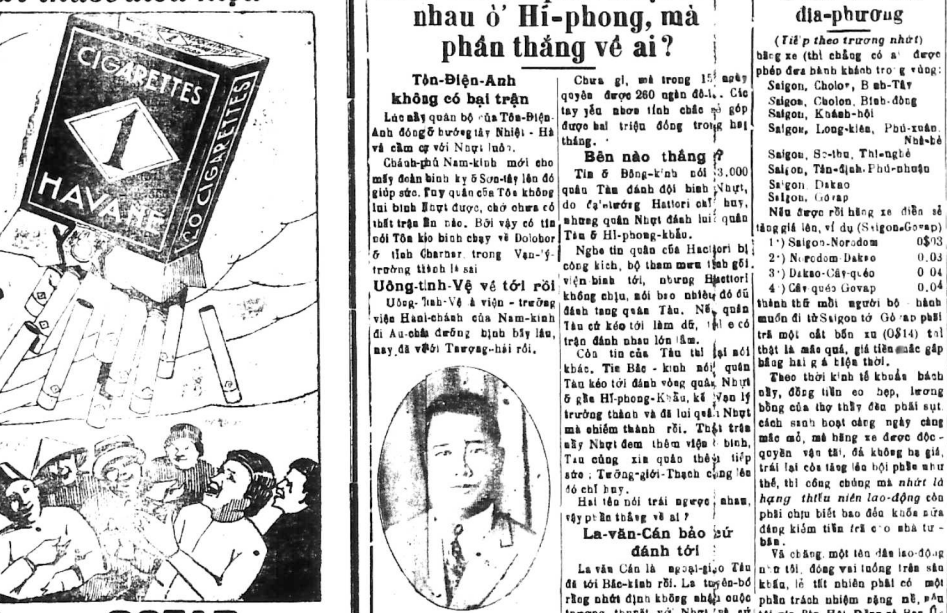

Mỗi gói 6 xu **COTAB** DISTRIBUTEUR

Quân Tàu và quân Nhựt đánh nhau ở Hí-phong, mà phần thắng về ai?

Tôn-Điện-Anh không có bại trận

Lúc nầy quân bộ của Tôn-Điện-Anh đóng ở bước tây Nhiệt - Hà và cầm cự với Nhựt luôn.

Chánh-phủ Nam-kinh mới cho mấy đoàn binh kỵ ở Sơn-tây lên đó giúp sức. Tuy quân của Tôn không lui binh Nhựt được, chớ chưa có thất trận ăn nào. Bởi vậy có tin nói Tôn kéo binh chạy về Dolobor ở tỉnh Charner trong Vạn-lý-trường thích là sai

Uông-tinh-Vệ về tới rồi

Uông-tinh-Vệ à viện - trưởng viện Hành-chánh của Nam-kinh đi Âu-châu dưỡng bịnh bấy lâu, nay đã về tới Thượng-hải rồi.

Chưa gì, mà trong 15 ngày quyên được 260 ngàn đô-la. Các tay yếu nhơn tính chắc mà góp được hai triệu đồng trong hai tháng.

Bên nào thắng ?

Tin ở Đông-kinh nói 3.000 quân Tàu đánh đội binh Nhựt, do đại-tướng Hattori chỉ huy, nhưng quân Nhựt đánh lui quân Tàu ở Hí-phong-khẩu.

Nghe tin quân của Hattori bị công kích, bộ tham mưu tỉnh gởi viện binh tới, nhưng Hattori không chịu, nói bao nhiêu đó để đánh tan quân Tàu. Nếu quân Tàu cứ kéo tới làm dữ, thì e có trận đánh nhau lớn lắm.

Còn tin của Tàu thì lại nói khác. Tin Bắc - kinh nói quân Tàu kéo tới đánh vòng quân Nhựt ở gần Hí-phong-Khẩu, kế Vạn lý trường thành và đã lui quân Nhựt mà chiếm thành rồi. Thật trên nầy Nhựt đem thêm viện binh, Tàu cũng xin quân thêm tiếp sức ; Tưởng-giới-Thạch cũng lên đó chỉ huy.

Hai tên nói trái ngược nhau, vậy phần thắng về ai ?

La-văn-Cán bảo rút đánh tới

La văn Cán là ngoại-giao Tàu đã tới Bắc-kinh rồi. La tuyên-bố rằng nhứt định không nhận cuộc thương thuyết với Nhựt và sự việc đốc quân đánh tới. Lao giờ quân Nhựt ra khỏi đất Tàu mới êm.

Nhựt sắp khai đại-hiến

Mấy bữa nay, quân Tàu cứ lấn quân miệt Nhiệt-hà và khêu-khích quân Nhựt hoài. Cớ nhà hành quân Nhựt sốt ý không muốn lấy Vạn-lý trường-thành, mà quân Tàu cứ mừng đó thì liệu lấy.

Nếu quân Tàu làm bộ hung, thì Nhựt kéo rạo bết quân ở Quan-đông ra đánh dữ dội, chẳng đó đừng đó than van đó !

Nhựt hàu, mà Tàu cũng động gì không ?

Uông tinh-Vệ

Lúc Uông vắng mặt, thì Tổng-tư-Văn là Đông-trưởng Tài-chánh quyền-thế viện ấy. Nay Uông về tới, Tổng lật đật dán điều lên Nam-kinh xin lo sắp đặt để giao quyền viện trưởng Hành-chánh cho Uông.

Nơm lịp nầy, phe đảng của Phùng ngọc Tường, mà cũng là phe đảng của Uông lo vận-động hô hào dữ.

Quyên tiền mua máy bay

Chánh-phủ Nam-kinh lo việc chống Nhựt cũng hăn hồi lắm.

Ý kiến của dân địa-phương

(Tiếp theo trương nhứt)

bằng xe (thì chẳng có ai được phép đưa hành khách trong vùng:

Saigon, Cholon, Binh-Tây
Saigon, Cholon, Binh-đông
Saigon, Khánh-hội
Saigon, Long-kiên, Phú-xuân, Nhà-bè
Saigon, Sơ-thu, Thị-nghè
Saigon, Tân-định, Phú-nhuận
Saigon, Dakao
Saigon, Gò-vấp

Nếu được rồi hãng xe điền sẽ tăng giá lên, ví dụ (Saigon-Govap)

1°) Saigon-Norodom 0$03
2°) Norodom-Dakao 0.03
3°) Dakao-Cây-quéo 0 04
4°) Cây quéo Govap 0.04

thành thử mỗi bữa bộ hành muốn đi từ Saigon tới Gò vấp phải trả một cắt bốn xu (0$14) tai thật là mắc quá, giá tiền mắc gấp bằng hai giá hiện thời.

Theo thời kinh tế khuẩn bách nầy, đồng tiền eo hẹp, lương bổng của thợ thầy đều phải sụt, cách sanh hoạt càng ngày càng mắc mỏ, mà hãng xe được độc-quyền vận tải, đã không hạ giá, trái lại còn tăng lên bội phần như thế, thì công chúng mà *nhứt là hạng thiếu niên lao-động* còn phải chịu biết bao đều khổn nữa đáng kiếm tiền trả cho nhà tư-bản.

Vả chăng, một tên dân lao-động như tôi, đóng vai tuồng trên sân khấu, lẽ tất nhiên phải có một phần trách nhiệm nặng nề, nên tôi xin Bản Hội Đồng và Bản Ủy Viên Đại Phương Saigon-Cholon,

1°) Hoãn sự chuẩn y hạn đến tra (18 nói trên)

2°) Định kỳ hạn lại đến ngày một tháng tư tây (đặng có thì giờ rộng hầu có kêu nài...) và một buổi thêm nữa giờ (hoặc từ 11 giờ rưỡi đến 12 giờ, hoặc từ 5 giờ rưỡi đến 6 giờ chiều)

T N Q.

Một tên dân lao động

Quyển sách « Đông-dương Sử-ký »

Của ông giáo sư Nguyễn-văn-Quế được chánh-phủ thâu dụng

Các bạn đọc giả chắc biết rằng ông giáo-sư Nguyễn-v-Quế, hiện giờ đương dạy tại trung-đẳng học-đường Cần-thơ có xuất bản một quyển sách nhan đề « Đông dương sử ký » (Histoire des pays de l'Union Indochinoise) Quyển sách nầy ra đời được nhiều người hoan-nghênh mà công bị một bọn đứng ra bình-phẩm một cách rất kịch - liệt nghiêm-khắc. Trong những lời bình-phẩm ấy, có nhiều chỗ hợp lý, không chịu lấy công-lâm xét đến công-trình, tư-tưởng và cách xếp đặt của tác-giả, lại cứ một mực chỉ trích ở câu văn là cái hình dáng bề ngoài của quyển sách.

Ngày 11 février vừa rồi, quan Toàn-quyền có ký một đạo nghị-định phép quyển sách ông giáo-sư Nguyễn-văn-Quế được liệt vào hạng sách vở thông dụng ở các trường công của Đông Pháp.

Ông Quế lại được quan Toàn-quyền gửi một bức thơ riêng khen ngợi ông về quyển sách ấy. Bổn-báo xin lược dịch một đoạn dưới đây :

« Ông đã hiểu rõ cái thiên-chức giáo hóa giao cho các nhà giáo dục bổn xứ, các giáo sư cùng chư tiểu học giáo viên và bổn chức cảm ơn ông đã dụng công tâm thanh bạch mà phô bày những thời cuộc về lịch sử.»

Chắc rằng hai sự vinh-diệu trên đây đủ cho ông Quế thoả lòng ao ước những lời bình - phẩm thiên-lệch kia. Luôn dịp bổn-báo xin chúc mừng với ông và ước - ao sau nầy sẽ có nhiều bực văn - tài theo chơn nối gót tác-giả quyển « *Đông-dương sử-ký* » nầy, hầu có trước tác ra nhiều quyển sách khảo để giúp ích cho nền g-hóa nước nhà.

Vụ xin độc quyền xe hơi

(Tiếp theo trương nhứt)

Cuối cùng kêu nài mà để tại từng thương, lầu ở dinh Bắc-lý, thì có mấy người hay biết, và có mấy ai chịu khó lên tới nơi mà kỳ tên ; lì thời giờ được lên kỳ tên là thì giờ mọi người lo mắc việc cày gạo, thì càng không có mấy ai chịu khó mất công bơn nữa. Thứ nhứt là với phần đông dân mình, chưa quen cách kêu nài xin-minh như thế. Những người ít học ít biết, họ thấy phải lên dinh ông xã thì sợ sẽ không mướn đi ; những người có học có biết, thì phần nào đang mắc giờ im ăn, phần nào bị thất nghiệp tử tán, dầu có muốn ngồi bày kiến của mình chăng nữa, cũng bị rằng buộc nọ kia không thể làm được. Bởi vậy mà cả hai ngàn, cuốn sổ chỉ được đặng 15 hay 16 tên kỳ, chớ không gì lạ. Là sự không được đông người kêu nài đó, không thể nói được rằng dân ta nhơn dân vui lòng về sự độc quyền xe hơi đâu !

Tiệt như Địa-phương có lòng tốt, muốn hỏi ý dân, thì xin cho giai-hạn hai ba tuần lễ nữa, và làm ra ba bốn chục cuốn sổ, để khắp đầu đường quán chợ, bắt cứ sáng tối ngày đêm, ai muốn kêu nài thì kỳ tên lô ý đi, thử coi tên kỳ bất thuận có bởi đen hết mấy chục cuốn sổ hay không?

Trái lại không làm vậy thì thôi đến 20 nầy hết hạn kêu nài, Địa-phương đã lành trách nhiệm cai-trị dân-chúng, vẫn có quyền muốn làm việc gì thì làm, vậy việc cho độc - quyền nầy nếu thiệt Địa-phương xét là có lợi cho chánh-thành và nhơn-dân dưới quyền bảo-hộ thì cứ cho, sự hỏi ý dân hành như là một việc dư lắm vậy.

Nguyễn-kỳ Phùng

VIÊT-DÂN ĐÃ RA ĐỜI BƯA QUA

Từ ngày hay tin ông Đặng-thúc-Liêng xin được phép xuất bản tờ *Việt-Dân*, thì ai cũng trông mong cho báo ấy mau ra đời, để coi một cơ-quan do bực tức-nho chủ-trương biên tập ra sao ?

Báo *Việt-Dân* đã ra đời từ bữa 16 Mars rồi. Cách sắp đặt kỹ lưỡng trật tự và bài vở tuyển lựa chọn hẳn hòi lắm. Trong việc quản-lý, có ông Nguyễn-kim-Bình, và trong việc biên-tập, có các ông Tăng-dân-Tử, Phạm-minh-Kiên, Nguyễn-tử-Thức v.v... đều là những bực lão-thành và hữu danh trong báo giới ta lâu nay, thường ai cũng biết.

Bổn-báo chúc mừng bạn đồng-nghiệp được miễn-trường phát-đạt, đặng chia gánh với ta-an làm việc cho đồng bào xã-hội.

Vắn tắt...

Bữa thứ năm 16 mars rồi Đức Hoàng-thượng đã lên lễ Nam-giao. Số tiền chi-phí về cuộc lễ nầy độ lối 12 ngàn rưỡi.

.·.

Ngày 16, 16, 17 có cuộc đấu vô ở Mocay (Bantre), để lấy tiền giúp cho nạn dân bị bão-hoạn ở Bavat và giúp cho học trò nghèo.

Nghe có nhiều vô-sĩ dự cuộc cho phiên ở sân C.I.A. rồi sẽ đăng tên ở cuộc làm phước tại Mocay đây.

.·.

Công-nho Pháp vể năm 1933 thiếu một số 5.500 triệu. Ông Bonnet đang lo đắp lỗ ấy.

.·.

Hội-đồng bị giảm - bình thấy muốn thế, hại. Lúc nầy, Đại - biểu Pháp và Hồng-mao là Mac Donald có đưa ra một bản-thảo chương-trình để cứu bội nghị.

Được không thì chưa biết, chớ mấy lúc nay coi mòi thế-giới đa sự lắm !

.·.

Hội Quốc-liên đang lo xét vấn-đề khí-giới bán cho Viễn-đông. Hội có cử ra một ban gồm đại-biểu 11 nước, để xét, có Huê-kỳ dự vào nữa.

Rồi đây, Nhựt và Tàu hết trông mua khí-giới ở các nước lớn nữa.

.·.

Câu Dunkowski xung tài làm vàng thiệt, lường gạt người ta, chẳng ăn, tòa trên chứng nhận cho cầm tù 2 năm tù. Có đến bồi cho cho 275.000 quan tiền bồi thường.

.·.

Của nhựt nầy, Victoria đã với Jean Comte, Khánh-hội đã với Cercle ở vườn ông Thượng.

Tin nhắc cho chư độc-giả nhớ rằng : ngày 27 Mars tới đây ông thầy thuốc Ân, làm việc nhà nước hơn 25 năm nay, trước có cai-quản nhà thương trị bình phong tỉnh Saigon, nay hồi hưu, sẽ mở phòng coi mạch tại nhà, đường aviateur Garros, số 56, ở Saigon (ở cho Bến-thành đi lên đình quan Tuần-quyền, thì gốc đường Tabert, phía bên tay mặt).

Ông coi mạch cho mấy thầy làm việc nhà nước và hàng buôn thì ăn giá rẻ.

Ai phó

Chúng tôi lấy làm đau đớn mà cho chư quí thân hằng hay : Thân phụ chúng tôi là :

ÔNG CAO-VĂN-NHIEU

Nghiệp chủ ở Gia-định

đã từ trần hồi 12 giờ trưa ngày 16 Mars tại Saigon, hưởng thọ được 74 tuổi.

Cuộc tống chung cử hành tại nhà số 65 đường Massiges đúng 7 giờ sáng ngày thứ Bảy 18 Mars 1933.

Vâng theo ý muốn đơn-g ấu của thân-phụ chúng tôi, nên chúng tôi xin đăng tin lên báo thay cho thiệp riêng và chúng tôi xin phép từ các lễ điếu.

M. & Madame Cao-v-Trực
M. & Mme Ng-Đức-Nhuận
và tang qu'n đồng kính cáo

Lời rao đấu giá

Chỗ, ngày và giờ đấu giá : tại Toà bố Travinh ngày thứ hai 3 avril 1933, hồi 10 giờ mai.

Đồ cuộc: lãnh chịa 6.500 thước chuông đá trải đường, để trải những con đường quản hạt và địa phương tại Travinh trong năm 1933.

Muốn biết tin tức rõ ràng do nơi Toà bố Travinh.

LUXUEUSE FILMS

TRÀNG BÔNG TẶNG CỦA AN NAM LÂM RA

LÀM KHÉO, KỸ CÔNG

NHIỀU KIỂU CHỌN LỰA NĂM NAY RẺ HƠN MỌI NĂM PHẦN NỬA

La Tortue

Phan-thúc-Trấc

15 SABOURAIN Saigon

Téléphone 666

CASINO

HÁT BÓNG NÓI RA TIẾNG

Từ bữa thứ sáu 17-3-33

LES ANGES DE L'ENFER

Vì nhiều khán giả coi không kịp nên rạp hát Casino hát thêm tuồng rất hay nầy bữa thứ sáu. Mau đi coi đã bỏ qua rất uổng.

Từ bữa thứ bảy 18 tây tới thứ năm 23-3-33

MADCHEN EN UNIFORME

Tuồng lạ kỳ về phong tục của mấy cô gái con nhà võ tướng thời quốc.

EDEN

HÁT BÓNG NÓI RA TIẾNG

Từ bữa thứ tư 15 Mars tới thứ ba 21-3-33

Trước tác của tuồng phim

Trái tim của LILAS

với MARCELLE ROMEE và ANDRE LUGUET

Chiếu phim : Thế giới thời sự của hãng PATHÉ-JOURNAL

Một cái cà lao nổi ở trung tâm biển Đại-tây-Dương để làm mồi trạm cho đường hàng - không.

GIÁ MỚI HÀ

Ratinée et Soirée
Loges et Fauteuils 1° Série...3 $ 00
Balcons et Fauteuils 2° Série...1 $ 00

Không có tiền phụ trội chi thêm

● Mỗi ngày bổn-hội đều có mua đủ thứ lúa, mà thích hơn là mua lúa vựa thiệt nhiều và thiệt tốt. Muốn bán xin đem lúa kiểu và do nơi :

SOCIÉTÉ DES RIZ D'INDOCHINE DENIS-FRÈRES

4 Rue Catinat Saigon

Giây thép : COMPAFINCH SAIGON

Kính lời cảm tạ

Chúng tôi rất cảm tạ quí quan, quí ông, quí bà và thân bằng quyến thức có lòng hạ cố đến chia buồn và đưa linh cữu thân mẫu chúng tôi đến tận nơi phần mộ. Ân nặng nghĩa dày chúng tôi nguyện tạc dạ ghi lòng. Trong lúc tang gia hữu sự, chi cho khỏi có đều sơ thất lỗi lầm, nhờ quí quan quí ông quí bà và thân bằng quyến thức lượng tình hỉ xả cho, chúng tôi rất cám ơn thậm bội

Lâm-ngọc-Vàng
Lâm-ngọc-Nén
và gia quyến.

Đấu xảo nữ công

Thi nấu cơm

Nhơn kỳ hội chợ Pháp-Việt tới đây có bày cuộc đấu xảo nữ-công và mỹ-nghệ, báo *La Dépêche* có nói người ta cũng muốn coi *thi nấu cơm nữa*.

Chúng tôi xin nhắc lại rằng kỳ *Hội chợ Phụ nữ* rồi, báo nầy cấp treo giải thưởng 50 đồng cho cuộc thi nấu cơm, được kết - quả hay là có tới 19 chị em đăng tên thi ai ấy. Công chúng đi coi chú ý với cuộc nầy một cách đặc biệt.

Nay báo *La Dépêche* nhắc lại, chúng tôi cũng hỏi coi ban lỗ-chức hội chợ tới đây bày cuộc Đấu-xảo nữ-công, mà có tính cuộc thi nấu cơm chăng? Cuộc nầy nên khuyến khích chị em lắm.

SAIGON — IMP. THANH-MAU 5-7 RUE DE REIMS

Le Gérant : NGUYEN-TAT-TAM